

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena instytucjonalna)**

**na Wydziale Zarządzania Politechniki Białostockiej
dokonanej w dniach 30 marca – 2 kwietnia 2012 r. przez Zespół Oceniający Polskiej
Komisji Akredytacyjnej w składzie:**

1. przewodnicząca: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA
członkowie:
2. prof. dr hab. Wanda Gaczek – ekspert PKA, ds. jakości
3. prof. dr hab. Grzegorz Janusz – ekspert PKA, merytoryczny (1)
4. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski – ekspert PKA, merytoryczny (2)
5. prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – ekspert PKA, przedstawiciel pracodawców
6. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA, formalno-prawny
7. Ewa Gil – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja na Wydziale Zarządzania Politechniki Białostockiej w ramach oceny instytucjonalnej odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2011/2012. Wizytacja instytucjonalna na tym Wydziale odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku. Podczas spotkania zespołu oceniającego z władzami uczelni J.M. Rektor poinformował, iż nie zgadza się z informacjami zawartymi w raporcie samooceny. Przedstawił ponadto dodatkowe dokumenty informujące o pracy Wydziału Zarządzania.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Strategia realizowana przez jednostkę*

Wydział Zarządzania to, z uwagi na liczbę studentów, jeden w większych wydziałów Politechniki Białostockiej, bowiem jego studenci stanowią 28,1% ogółu wszystkich studentów Uczelni, a słuchacze studiów podyplomowych - 65,8% osób kształcących się na tych studiach. Na studiach stacjonarnych studenci studiów I i II stopnia Wydziału stanowią 28,5% ogółu studentów Uczelni. Na Wydziale widoczna jest również przewaga studentów studiów stacjonarnych, których udział w ogólnej liczbie studentów jednostki wynosi 73,8% zaś w Uczelni udział studentów stacjonarnych jest 72,6% ogółu studentów. Utrzymująca się w ostatnich pięciu latach na tym samym poziomie liczba studentów studiów I i II stopnia oraz słuchaczy studiów podyplomowych potwierdza znaczącą pozycję Wydziału w Uczelni.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki
studia stacjonarne	10005	2856	131			
studia niestacjonarne	3773	1014				
RAZEM:	13778	3870	131		257	169

1.1).

Misja Politechniki Białostockiej, zawierająca odwołanie do wielokulturowej tradycji regionu północno-wschodniej Polski, wskazuje iż Uczelnia troszczy się o dostępność prowadzonych przez siebie studiów, aby zapewnić równe szanse edukacyjne młodzieży ze wszystkich środowisk i dąży do osiągnięcia najwyższej jakości w kształceniu studentów. Uznając zasadę wolności nauki, sumienia i słowa współpracuje ze wszystkimi instytucjami i organizacjami o zasięgu lokalnym będąc jednocześnie centrum technologicznym regionu wspierającym i kreującym gospodarkę opartą na wiedzy.

Misja Wydziału Zarządzania jest spójna z misją Uczelni. Podkreśla się w niej zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, kształtowanie postaw etycznych i społecznej odpowiedzialności, zwracając szczególną uwagę na współpracę w ramach triady biznes-nauka-administracja.

W ramach strategii uczelnianej obejmującej lata 2008-2012 wyznaczono szereg działań koncentrujących się wokół celu głównego, którym jest rozwój i umocnienie pozycji Politechniki Białostockiej jako uczelni technicznej. Wśród celów strategicznych wyróżnia się m.in. rozbudowę bazy laboratoryjnej i zintegrowanie prac naukowo-badawczych ze środowiskiem gospodarczym oraz poprawę jakości kształcenia poprzez kreowanie systemu oceny jakości. Wśród planowanych działań, które mają realizować wymienione wyżej cele wskazuje się m.in. na szereg interdyscyplinarnych laboratoriów (7), w tym technik cyfrowych i multimedialnych, technik przemysłowych i innowacyjnych technologii oraz innych rozbudowywanych i modernizowanych w ramach naukowego centrum badawczo rozwojowego w Centrum Nowoczesnego Kształcenia (PORPW). Nowe i modernizowane laboratoria rozwijane są także na poszczególnych wydziałach, wśród nich nie wymienia się Wydziału Zarządzania. Szereg innych działań dotyczących nowych uprawnień akademickich, nowych kierunków kształcenia także nie odnosi się do Wydziału Zarządzania, choć w ramach strategii Wydziału Zarządzania przyjęto kluczowe kierunki rozwoju Wydziału na lata 2009-2012. Dotyczą one m.in. uruchomienia nowych kierunków kształcenia, uprawnień w zakresie doktoryzowania i uruchomienia studiów podyplomowych oraz działań inwestycyjnych. Działania te nie znalazły bezpośredniego odzwierciedlenia w strategii Uczelni, m.in. zapisane w strategii Wydziału utworzenie specjalistycznego i innowacyjnego laboratorium nano-bio-info działającego na rzecz zwiększenia konkurencyjności nauki w regionie północno-wschodniej Polski związanego z projektem NT FOR Podlaskie 2020. Jednym z celów projektu jest wyznaczenie priorytetowych kierunków rozwoju Podlasia, zorientowanych na

wykorzystanie nanotechnologii. W świetle uzyskanych informacji, Zespół oceniający uważa, iż do ważnych zadań władz uczelni i wydziału w nowej kadencji będzie uzgodnienie wspólnych priorytetów rozwojowych.

Uczelnia i Wydział dążą do budowania partnerskich relacji z wewnętrznymi i zewnętrznymi interesariuszami. Wśród interesariuszy zewnętrznych na ocenianym Wydziale wskazać można przede wszystkim na współpracujące z Uczelnią przedsiębiorstwa lokalnego rynku pracy, władze samorządowe i zagraniczne oraz polskie uczelnie. Uczelnia oznacza się tożsamością szkoły wyższej silnie zorientowanej na potrzeby rynku pracy, co szczególnie jest widoczne na ocenianym Wydziale.

W posiedzeniach Senatu i Rad Wydziału uczestniczyli interesariusze wewnętrzni. Dokumentacja w tym zakresie jest prowadzona w sposób właściwy.

1.2).

Koncepcja kształcenia obejmuje pięć kierunków studiów na poziomie I stopnia (zarządzanie, zarządzanie i inżynieria produkcji, logistyka, turystyka i rekreacja oraz politologia), trzy kierunki studiów na poziomie II stopnia (zarządzanie, zarządzanie i inżynieria produkcji oraz turystyka i rekreacja) oraz studia podyplomowe. Koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza spójne są z celami określonymi w strategii Wydziału Zarządzania. Działalność badawczo-naukowa integrująca profil inżynierski z naukami ekonomicznymi wiąże się bowiem bezpośrednio z obszarami nauki, w ramach których jednostka prowadzi kształcenie co tworzy podstawy do realizacji zakładanych celów strategicznych odnoszących się między innymi do uruchomienia studiów inżynierskich na kierunku logistyka.

1.3).

Strategia oraz koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza wskazują, iż jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, przy uwzględnieniu znaczenia jakości kształcenia. Świadczą o tym dane prezentujące wyniki procesu rekrutacji zarówno od strony liczby zainteresowanych przyjęciem na studia, jak również od strony wysokiego poziomu minimalnej liczby punktów, będących podstawą kwalifikacji na studia w jednostce. Ponadto, pozycja jednostki oceniana jest wysoko przez interesariuszy zewnętrznych, którzy biorą czynny udział w kształtowaniu polityki jakościowej w jednostce. Wydział Zarządzania ma silną pozycję na rynku edukacyjnym w regionie, na co wskazują wyniki badań prowadzonych na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy, zgodnie z którymi, w opinii pracodawców, Wydział Zarządzania bardzo dobrze przygotowuje absolwentów do pracy zawodowej. Ponadto, jednostka aktywnie współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi w kwestii kompetencji istotnych z punktu widzenia potencjalnych pracodawców, zwracając szczególną uwagę na sprostanie ich oczekiwaniom poprzez uwzględnianie ich opinii w procesie monitorowania programów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów.

Trzeba jednak zauważyć, że na kierunek *turystyka i rekreacja* oraz *politologia* liczba kandydatów w ostatnich dwóch latach znacząco spadła. W świetle wyników rekrutacji należy dobrze ocenić zamierzenia wydziału dotyczące uruchomienia inżynierskich studiów na kierunku logistyka.

Dokumenty strategiczne Wydziału Zarządzania zwracają uwagę na potrzebę doskonalenia jakości kształcenia co zawarte jest między innymi w analizie SWOT oraz sformułowanych perspektywach rozwoju Wydziału.

1.4).

Pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz przedstawiciele wydziałowego organu Samorządu Studentów uczestniczyli w budowie *Strategii rozwoju* Wydziału Zarządzania. Widoczna jest tu szczególna rola wydziałowego organu samorządu studentów, który włączony jest w działania sprzyjające budowaniu kultury jakości kształcenia w szczególności poprzez udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów ds. programów kształcenia na poszczególnych kierunkach. Przedstawiciele samorządu studentów uczestniczą również w formułowaniu i realizacji kierunków rozwoju jednostki poprzez udział w posiedzeniach Rady Wydziału.

Według opinii uzyskanych w trakcie wizytacji, kierunki rozwoju Wydziału formułowane były w wyniku licznych dyskusji z kadrą akademicką..

Interesariusze zewnętrzni, w większości jako pracodawcy oraz przedstawiciele administracji publicznej z regionu, również uczestniczyli w formułowaniu i realizacji strategii rozwoju Wydziału Zarządzania, w tym w budowaniu jakości kształcenia. Zespół Oceniający podczas wizytacji zapoznał się z opiniami przedstawicieli pracodawców dotyczących programu studiów prowadzonych kierunków studiów. Na spotkaniu z zespołem oceniającym pracodawcy podawali przykłady angażowania się firm w proces dyplomowania, praktyk studenckich, staży pracowników oraz przedsięwzięć organizowane przez Wydział Zarządzania (np. akademickie dni przedsiębiorczości, konkursy, spotkania, konferencje).

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, tj. stowarzyszeniami zawodowymi, organizacjami samorządowymi ale także bezpośrednio z przedsiębiorcami działającymi w regionie (ale i poza nim) istnieje od kilku lat. Włączenie tej współpracy do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale wymagało podjęcia działań formalnych w celu powołania odpowiednich jednostek i wprowadzenia określonych procedur, m.in. powołania Rady Przedsiębiorców i określenia procedur udziału interesariuszy zewnętrznych przy przygotowaniu i opiniowaniu programu studiów. Te działania formalne zostały podjęte w roku 2012 (przedstawiona dokumentacja w większości dotyczy działań podjętych w marcu br., na krótko przed wizytacją Wydziału), ale wynika z nich realna rola przedstawicieli rynku pracy w procesach budowania kultury jakości kształcenia na Uczelni i Wydziale.

Pewnego rozszerzenia wymagają zadania Biura Karier, którego rolą do tej pory była przede wszystkim pomoc w znalezieniu miejsca pracy dla absolwentów, z niewielką uwagą poświęcaną analizie losów absolwentów i ich wpływu na proces w formułowaniu i realizacji strategii Wydziału.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Załącznik nr 4 Informacja o studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych w jednostce oraz o uprawnieniach do nadawania stopni naukowych, w zakresie których nie są prowadzone studia doktoranckie

Wydział Zarządzania nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych. Nie są więc prowadzone na Wydziale studia doktoranckie.

Aktualnie w roku akademickim 2011/2012 Wydział Zarządzania prowadzi kształcenie w zakresie 5 studiów podyplomowych, które programowo związane są z prowadzonymi na Wydziale kierunkami studiów, tj. *zarządzanie, logistyka i politologia*, co spełnia wymagania określone przepisami prawa.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Strategia rozwoju oraz misja Wydziału Zarządzania są w określonym stopniu zbieżne z misją i strategią Uczelni to jest: w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, prowadzenia badań naukowych oraz dostosowania oferty do potrzeb otoczenia społeczno – gospodarczego. Zarówno misja jak i strategia Wydziału uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia.

1.2) Koncepcja kształcenia obejmuje pięć kierunków studiów w tym trzy na drugim stopniu kształcenia oraz pięć kierunków na studiach podyplomowych. Koncepcja kształcenia jest w znacznym stopniu powiązana z prowadzoną przez Wydział Zarządzania działalnością naukowo – badawczą i celami określonymi w strategii Wydziału.

1.3) Strategia Wydziału oraz koncepcja kształcenia i działalność naukowo – badawcza wskazują, że Wydział Zarządzania identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym północno – wschodniej Polski przy uwzględnieniu znaczenia jakości kształcenia. Pozycja ta wynika z liczby zainteresowanych kandydatów ma poszczególne kierunki studiów oraz opinii pracodawców o poziomie kształcenia

1.4) Zaangażowanie pracowników oraz studentów Wydziału w proces kształtowania oferty edukacyjnej należy ocenić bardzo wysoko. Widoczna jest szczególna rola wydziałowego organu samorządu studentów, który czynnie uczestniczy w budowie kultury jakości kształcenia, w szczególności poprzez udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów ds. programów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Zewnętrzni interesariusze t.j. pracodawcy w tym przedstawiciele administracji publicznej, biorą udział w opiniowaniu programów kształcenia na poszczególnych kierunkach oraz angażują się w proces dyplomowania, praktyki studenckie, staże pracowników naukowo – dydaktycznych.

Kryterium 2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1).

W Politechnice Białostockiej procedury związane z wprowadzeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uregulowane są w Zarządzeniu Rektora nr 11 z dnia 21 stycznia 2009 r., w którym została powołana Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz ustalenia zakresu działania Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, które są powoływane przez Rady Wydziałów. W zarządzeniu określono zasadnicze zadania związane z jego wprowadzeniem na poziomie Uczelni oraz wydziałów. Nadzór nad realizacją zadań

tych komisji sprawuje Prorektor ds. studenckich i dydaktyki. Uczelnia posiada stosowne dokumenty potwierdzające działalność tego organu.

Z Uczelnianym systemem zapewniania jakości kształcenia związane są Wydziałowe Systemy Zapewnienia Jakości Kształcenia. Rada Wydziału Zarządzania powołała – Uchwałą nr 4/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. - 8 osobową Komisję ds. Jakości Kształcenia Wydziału Zarządzania. W roku 2011 skład Komisji został uzupełniony o przedstawiciela studentów.

Raz w roku organy te przedstawiają Radzie Wydziału sprawozdanie ze swojej działalności. W posiedzeniach tych organów uczestniczyli studenci. Struktura Wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz podział kompetencji wynikających z tych dokumentów jest właściwy. Dokumenty są kompletne i spójne.

Struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, przepisy regulujące postępowanie na Wydziale Zarządzania są powiązane z obowiązującymi przepisami w Uczelni. Struktura decyzyjna systemu zarządzania jakością jest prawidłowa (nawiązuje do struktury uczelnianej określonej zarządzeniem nr 11 Rektora PB z dnia 21.01.2001 powołującego Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia), gdzie jasno określono jej zadania. Dokumenty ogólnouczelniane wskazały również wystarczająco szczegółowy wykaz zadań wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania realizuje wszystkie cele wskazane w zarządzeniu Rektora (z 21.01.2009). Podkreśla się, że zadania komisji wydziałowej są wspólne z zadaniami komisji uczelnianej. Nadzór nad Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia sprawuje dziekan.

Samorząd Studentów Politechniki Białostockiej oraz organy Samorządu Studentów Wydziału Zarządzania, a także studenci będący członkami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących jakości kształcenia. Studenci mają wpływ na kształtowanie oferty edukacyjnej. Według uzyskanych informacji studenci brali udział w decyzjach dotyczących uruchomienia oferty specjalności na kierunku *zarządzanie* (wprowadzenie specjalności *marketing* od roku akademickiego 2010/2011).

Struktura i organizacja wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale dają możliwość skutecznego podejmowania decyzji w zakresie jakości kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych, do których należą przede wszystkim przedstawiciele rynku pracy. Zgodnie z Zarządzeniem nr 32 Rektora PB (29.03.br.) w sprawie wprowadzenia w życie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w PB przedstawiciele pracodawców uczestniczący w zespołach programowych (zadaniowych) powinni opiniować przygotowane programy studiów realizujące założone efekty kształcenia a także zgłaszać sugestie co do potrzeb w zakresie określonych efektów kształcenia, czyli wskazywać czego w kształceniu brak. Jest to jeden z elementów procedury projektowania i zatwierdzania programów kształcenia.

W skład zarówno Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, jak i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi przedstawiciel studentów. Ponadto organizowane są konsultacje ze studentami na temat bieżących spraw. Posiedzenia Komisji, na których poruszane są najistotniejsze z perspektywy studenckiej sprawy są otwarte, informacje o miejscu posiedzenia znajdują się na tablicy ogłoszeń. Studenci doceniają taką możliwość i uważają ją za cenną. Przy każdym kierunku studiów realizowanym na Wydziale powołane zostały Komisje ds. opracowania planów studiów i programów kształcenia, w skład których wchodzi również przedstawiciele studentów. Członkowie komisji programowych zapraszani są na posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Informacje zawarte w protokołach z posiedzeń Komisji potwierdzają, że studenci zostali przeszkoleni z działalności komisji i że są informowani o bieżących sprawach.

Zespół oceniający uważa iż należy rozważyć w podziale kompetencji, przyznanie Komisjom programowym, wydziałowym i uczelnianej możliwości formułowania rekomendacji, które służyć mogą dyskusjom i podejmowaniu decyzji przez statutowe ciała uczelni.

2.2).

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni obowiązujący od stycznia 2009 r. zawiera niezbędne elementy – określa zasady tworzenia programów wszystkich poziomów kształcenia, zasady określania i weryfikacji efektów kształcenia, zasady postępowania w zakresie dyplomowania oraz zasady rekrutacji i oceny pracowników Uczelni, a także zasady przeprowadzania ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć dydaktycznych, regulaminy Biura Karier oraz przepisy dotyczące pomocy materialnej i pozamaterialnej udzielanej studentom. Dokumentacja WSZJ Politechniki jest prawidłowa.

Analiza zakresu działania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wskazuje iż jest ona bardziej skupiona na studiach I i II stopnia zaś w mniejszym zakresie na studiach podyplomowych. Zespół oceniający uważa iż w wydziałowym systemie należy rozwinąć ewaluację zasad weryfikacji efektów kształcenia w tym w szczególności w zakresie osiągniętych przez studentów kompetencji społecznych i personalnych.

WSZJK PB przewiduje wprowadzenie (zarządzenie Rektora z 14.02.2012r.) arkusza ewaluacyjnego będącego podstawą samooceny Wydziału pod kątem jakości kształcenia za wypełnienie którego jest odpowiedzialny dziekan. Przewiduje się ewaluację jakości kształcenia w PB w formie ciągłego monitoringu. Udostępnione wypełnione formularze arkusza ewaluacyjnego (każdy arkusz zawiera 30 szczegółowych pytań, na które odpowiada prodziekan) za okres 01.07.2009-30.06.2010 oraz 01.07.2010-30.06.2011 pozwalają stwierdzić, że w badanym okresie wzrosło znaczenie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz, że na Wydziale wykorzystuje się dodatkowe narzędzia (oprócz standardowych) podnoszenia jakości kształcenia (np. konkursy wiedzy, informacja i wyjaśnienie ile prac dyplomowych analizowano, jaki jest stan zaawansowania opisów sylwetek absolwenta i wiele innych wartościowych informacji o postępie prac w analizowanym zakresie).

Zastosowanie arkusza ewaluacyjnego samooceny wydziałów Politechniki Białostockiej należy wysoko ocenić. Wydaje się, że można takie rozwiązanie traktować jako dobrą praktykę dla innych uczelni.

Analizy otrzymanych wyników, opinii studentów uzyskanych w procesie ankietyzacji, cykliczna ocena kadry akademickiej, przeglądy programów kształcenia, przeglądy prac dyplomowych, hospitacje zajęć pozwoliły na doskonalenie treści kształcenia poprzez wprowadzenie do sylabusów aktualnych osiągnięć dyscyplin naukowych z których przedmioty się wywodzą. Ponadto ujednolicono sylabusy, zwiększono liczbę godzin przeznaczonych na konsultacje w tym dla studentów studiów niestacjonarnych by poprawić dostępność kadry dla studentów. Powołano koordynatorów przedmiotów w celu ujednoczenia zasad oceny studentów.

Procedury zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Uczelni reguluje zarządzenie Rektora PB z 28.12.2011 r. Procedura ta określa weryfikację zakładanych efektów w formie ciągłego monitoringu (monitoring ten obejmuje pięć niezbędnych elementów opisanych szczegółowo w *Raporcie samooceny*). System ten jest przenoszony na Wydział Zarządzania, zgodnie z zarządzeniem Rektora. Programy kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów są monitorowane, a weryfikacja efektów określana jest na podstawie ankiety pracodawcy i ankiety absolwenta. Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem procedura oceny

efektów kształcenia na rynku pracy przeprowadzana jest w ramach monitoringu cyklicznego nie częściej niż co trzy lata, ale nie rzadziej niż co pięć lat. Procedura kompleksowej oceny (obejmująca osiem niezbędnych punktów została dobrze opisana w *Raporcie samooceny*) i jest prawidłowa. Procedura ta jest wykorzystywana również na Wydziale Zarządzania.

Efekty kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów mogą być weryfikowane na podstawie spełnienia wymagań określonych w kartach przedmiotów. Zidentyfikowana niekompletność opisów efektów kształcenia bądź niedostosowanie metod weryfikacji zaliczenia przedmiotu do zakładanych efektów powinna być korygowana przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia i Radę Wydziału. System zakłada, że zespoły programowe dla poszczególnych kierunków studiów zgodnie z wymaganiami systemu oceniają opis efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) w tym zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji do września 2012 r.

System zawiera procedury oceny w zakresie *prac dyplomowych* (zarządzenie Rektora z 18.11.2010), gdzie zakłada się przegląd i ocenę prac dyplomowych, w tym ocenę spełnienia wymogów formalnych, zgodność tematyki pracy z kierunkiem i specjalnością, wypełnienie merytorycznych wymagań stawianych pracom dyplomowym oraz poprawność oceny pracy wystawionej przez promotora i recenzenta. Prawidłowo wskazano wymaganą dokumentację oraz zespoły monitorujące – Wydziałową Komisję ds. Oceny Prac Dyplomowych. Komisja Wydziałowa dokonując przeglądu prac dyplomowych zwróciła uwagę na zbyt dużą przewagę ocen bardzo dobrych. Zespół oceniający uważa iż raporty z takiego przeglądu powinny podjąć próbę ustalenia przyczyny zidentyfikowanej struktury ocen.

Udział przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu efektów kształcenia realizowany jest, przede wszystkim przez Radę Przedsiębiorców za pośrednictwem ich udziału w Zespołach Programowych powołanych do poszczególnych kierunków studiów.. Celem działania Rady Przedsiębiorców jest przede wszystkim szeroko rozumiana współpraca w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy środowiskiem nauki i biznesu, podejmowanie wspólnych działań o charakterze naukowo-gospodarczym oraz współpraca w zakresie dydaktyki, tj. w procesie definiowania efektów kształcenia i opracowywania programów studiów. Wszystko to ma służyć kształtowaniu postaw przedsiębiorczości wśród studentów i wpływać na rozwój przedsiębiorczości w regionie. W odniesieniu do współpracy w zakresie procesu dydaktycznego przedstawiciele Rady Przedsiębiorców mają za zadanie przede wszystkim opiniowanie programów kształcenia i formułowanie propozycji co do tematów prac magisterskich i licencjackich, ważnych z punktu widzenia rynku pracy. Współpraca z Radą Przedsiębiorców prowadzi także do lepszej organizacji praktyk i staży. Te ostatnie dotyczą nie tylko studentów, ale także pracowników naukowo-dydaktycznych, organizowania szkoleń, kursów oraz studiów podyplomowych na Wydziale Zarządzania. Wreszcie jest to także udział praktyków gospodarczych w procesie dydaktycznym.

Z przyjętych procedur wynika, że w procesie projektowania i zatwierdzania programu kształcenia wypowiadać się powinni przedstawiciele stowarzyszeń zawodowych i organizacji samorządowych lub co najmniej trzech przedsiębiorcy, w tym przynajmniej jeden działający na rynku pracy poza regionem. Jak dotąd były to prośby kierowane do poszczególnych pracodawców o opinie nt. programów studiów, w tym przede wszystkim do członków Rady Przedsiębiorców.

Zespół oceniający miał możliwość zapoznania się z takimi opiniami (datowanymi na luty, marzec br.) w odniesieniu do wszystkich kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Zarządzania PB (jedna, cztery opinie na kierunek).

Wszystkie opinie wskazują na konieczność dokonania pewnych zmian i uzupełnień i generalnie dotyczą większej potrzeby kształcenia praktycznego, włączenia konkretnych przedmiotów a także odpowiednich dla kierunku języków obcych. Np. w przypadku kierunku *turystyka i rekreacja* pracodawcy wskazywali m.in. na to, aby w planie studiów znalazły się obozy turystyczne, które dobrze przygotowują do wykonywania zawodu.

Należy tu wspomnieć o udziale interesariuszy zewnętrznych w doskonaleniu programu kształcenia V edycji studiów podyplomowych logistyka. Na podstawie opinii pracodawców wprowadzono szereg nowych przedmiotów, wykorzystujących m.in. narzędzia informatyczne i systemy wykorzystywane w zaopatrzeniu i logistyce dystrybucji. Dodano również przedmioty, w ramach których poruszane są zagadnienia związane z zarządzaniem jakością, zaopatrzeniem, gospodarką zapasami, oceną efektywności działań logistycznych.

W Uczelni przygotowano koncepcje badania losów absolwentów, którego celem ma być dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Od czerwca 2012 r. przewiduje się badanie losów absolwentów (decyzja władz Uczelni z marca 2012). Podobnie, jak w innych uczelniach technicznych (np. w AGH) zakłada się badanie absolwentów po sześciu miesiącach, po trzech i po pięciu latach od egzaminu końcowego. Zakłada się ankietowanie *online* i ankietowanie w wersji tradycyjnej. W kwietniu 2012 r. w Biurze Karier przygotowywano kwestionariusz ankiety oraz założono, że pierwsze badanie będzie przeprowadzone dla roczników kończących studia w roku 2011/2012. Konieczne wydaje się uwzględnienie opinii absolwentów o programach kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów oraz połączenie opinii absolwentów z opiniami pracodawców. Przewiduje się także ankietę dla pracodawców. Ocena przyjętej metody monitorowania losów absolwentów na kierunkach Wydziału Zarządzania PB będzie możliwa w następnym roku akademickim, a ocena efektów tego monitorowania prawdopodobnie dopiero w kolejnych latach. Konieczne jest wskazanie mechanizmów wpływu uzyskanych wyników z ankietyzacji połączonych z opiniami pracodawców na programy kształcenia.

Warto dodać, że Biuro Karier Uczelni (również dla studentów Wydziału Zarządzania) oferuje płatne i niepłatne praktyki nieobligatoryjne w formie trzymiesięcznych staży. Oferta ta cieszy się stosunkowo dużym zainteresowaniem studentów, a opinie przedsiębiorstw, które przyjmują stażystów mogą być również wykorzystywane do oceny bądź modyfikowania programów kształcenia.

Zgodnie z przywołanym wyżej Zarządzeniem Rektora PB opinie i wnioski o przydatności nabytych, jak i brakujących elementów kształcenia z zakresu wiedzy umiejętności i kompetencji społecznych określonych w ramach efektów kształcenia powinny być formułowane także przez absolwentów.. Z rozmów Zespołu oceniającego z przedstawicielami Biura karier wynika, że w marcu br. zapadły decyzje dotyczące przeprowadzenia pilotażowego badania losów absolwentów studiów I i II stopnia rocznika 2011/2012 na jednym z wydziałów (wybór wydziału nie został jeszcze dokonany). Badanie ma się odbyć w czerwcu br. M.in. z tego powodu do karty obiegowej będzie wpisana konieczność wizyty w Biurze Karier i złożenie deklaracji udziału w badaniu. Zespół oceniający otrzymał założenia koncepcji takiego badania, jego celów, procedur, proponowanych pytań ankietowych i metod zachęty absolwentów do wzięcia udziału w badaniu. Część pytań ma charakter ogólny, część jest adresowana do określonych grup absolwentów np. do osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Ciągłe jednak ankietę jest w fazie przygotowywania i jak zapewniają przedstawiciele Biura Karier zostanie ona przesłana do poszczególnych wydziałów w celu jej uzupełnienia o pytania niezbędne z punktu widzenia danego kierunku studiów.

Generalnie działania Biura Karier idące w kierunku badania losów absolwentów należy ocenić pozytywnie, jakkolwiek ocena ich skuteczności jest w tej chwili niemożliwa.

System określa częstotliwość badań, monitorowanie planów i programów kształcenia, wskazuje konieczność zapewnienia pisemnych opinii interesariuszy zewnętrznych oraz opinie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. System jakości kształcenia PB oraz Wydziału Zarządzania przewiduje wprowadzenie jednolitego wzoru karty przedmiotu oraz zakłada dwa razy w ciągu roku ocenę kart przedmiotu. Zgodnie z systemem prodziekan i zespół ds. oceny sylabusów przekazuje raport pokontrolny z oceny kart przedmiotów do prorektora. Zespół Oceniający zapoznał się z ocenami zespołów dotyczących poszczególnych kierunków studiów. Zespół uważa iż ocena oferty specjalności kształcenia powinna być bardziej wnikliwa aby uniknąć nazw specjalności zbieżnych z kierunkami studiów (na przykład specjalność logistyka na kierunku zarządzanie. Przegląd i monitorowanie programu poszczególnych specjalności powinny uwzględniać stopień powiązana z zasobami kadrowymi, koncepcją kształcenia na kierunku (w tym treściami przedmiotów kierunkowych), ale także misją Wydziału Zarządzania i Politechniki Białostockiej.

Studenci poprzez prace w zespołach kierunkowych ds. opracowania planów studiów i programów kształcenia wyrażają swoje opinie na temat programów i planów studiów, przedstawiają swoje propozycje zmian, które są uwzględniane (np. studenci zgłosili propozycję zmiany punktacji ECTS). Również nauczyciele akademicy w trakcie prowadzenia zajęć z danego przedmiotu zasięgają opinii studentów w kwestii ewentualnych zmian w programie studiów czy realizacji danego przedmiotu. Studenci są świadomi, że ich opinia jest istotna i zostanie uwzględniona.

Ewaluacja planów studiów obejmuje ustalenia dotyczące oceny organizacji zajęć dydaktycznych (w tym np. zasadę zobowiązania nauczycieli do odbywania czterech godzin konsultacji w tygodniu oraz dwóch godzin w trakcie zjazdu w ramach studiów niestacjonarnych), wskazano także minimalną liczebność grupy studenckiej. Bardzo ogólnie w wewnętrznym systemie są ujęte studia podyplomowe co wymaga uzupełnienia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania PB umożliwia doskonalenie programu kształcenia. W obecnym roku akademickim program ten jest modyfikowany i udoskonalany głównie ze względu na wdrożenie KRK. Udostępnione informacje pozwalają stwierdzić, że stosowane procedury pozwalały aktualizować programy kształcenia w poprzednich latach.

Na Wydziale oferowano w bieżącym roku akademickim sześć studiów podyplomowych. Niektóre z tych studiów oferowano pod takim samym tytułem, jak kierunek studiów na I czy II stopniu – (np. *logistyka*) albo jak oferowane na kierunku *zarządzanie* specjalności (np. *zarządzanie zasobami ludzkimi*). Wewnętrzny system jakości kształcenia powinien zwracać szczególną uwagę na jakość oferowanych programów kształcenia.

Zasady oceniania studentów w Politechnice Białostockiej, a tym samym na Wydziale Zarządzania Uczelni zostały wystarczająco jasno określone w zarządzeniu Rektora z 14.02.2012r. Są one znane studentom, wystarczająco dopasowane do kierunków studiów oraz formy zajęć. Zasady te zapewniają studentom możliwość wglądu w ocenione prace pisemne (zakłada się konieczność archiwizowania przejściowych prac pisemnych studentów przez okres jednego roku).(Na przykład *kwalifikacje językowe studentów* -wskazano wymagany poziom egzaminu po ukończeniu I stopnia studiów dokumentowany certyfikatem). Nauczyciele akademicy podają do informacji studentów zasady oceniania oraz weryfikacji efektów kształcenia podczas pierwszych zajęć. Studenci potwierdzają przestrzeganie tych zasad do końca realizacji przedmiotu.

Regulamin studiów PB określa zasady przygotowywania i obrony pracy dyplomowej. Na Wydziale Zarządzania PB prawidłowo określono także formalne wytyczne i zalecenia w sprawie przygotowywania prac dyplomowych (od 1 września 2005). Od 1 lutego 2012 Rada Wydziału powołała zespół ds. weryfikacji tych wytycznych – oznacza to, że wewnętrzny system jakości kształcenia wymusza podejmowanie działań dostosowujących rozwiązania do nowych warunków zewnętrznych.

Zespół Oceniający uważa iż system wymaga istotnego rozwinięcia w zakresie opracowania a następnie ewaluacji zasad oceny osiągnięć studenta w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych i personalnych.

Ocena jakości kadry akademickiej obejmuje okresową ocenę pracy nauczyciela zgodną z wymogami ustawowymi, ankietyzację przez studentów a także hospitację. Ocena kadry ma miejsce również w systemie przyznawania nagród.

Udostępnione w trakcie wizytacji plany hospitacji zajęć wylosowane arkusze tych hospitacji pokazują, że sposób ich przeprowadzania jest prawidłowy (wskazuje się 6 kryteriów oceny punktowej. Są one przeprowadzane nie rzadziej niż raz na cztery lata, a dokumentacją jest plan hospitacji, arkusze hospitacji oraz raport pokontrolny, natomiast zespołem monitorującym jest wydziałowy zespół hospitujący),

Na Wydziale Zarządzania sporządzane są raporty zbiorcze z hospitacji a ocena końcowa dla poszczególnych prowadzących zajęcia może być włączona do oceny parametrycznej.

W roku akademickim 2010/2011 hospitacjom poddano 40 osób, w roku akademickim 2011/2012 jedynie 16 osób (zgodnie z przyjętymi planami hospitacji) Kierownik Katedry każdorazowo omawia wyniki hospitacji z prowadzącym zajęcia, wskazuje stwierdzone uchybienia i wpisuje wnioski pohospitacyjne do arkusza.

Studenci oceniają nauczycieli akademickich poprzez wypełnianie kwestionariuszy ankiet. (ankietyzacja odbywa się raz w ciągu semestru, dokumentacja obejmuje sprawozdanie osobowe oraz opracowanie statystycznej syntezy, a odpowiedzialnym za monitorowanie jest wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia) Zdecydowana większość spośród studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wypełniała kwestionariusze ankiet. Studenci uznają proces ankietyzacji za potrzebny, twierdzą również, że w ich odczuciu niezwykle cenna byłaby informacja zwrotna na temat wyników ankiet

Pytania zawarte w ankiecie dotyczą organizacji zajęć, efektywność wykorzystania czasu zajęć, punktualności, przestrzegania zasad zaliczania przedmiotów, życzliwości i otwartości w stosunku do studentów, obiektywności oceniania studentów, dostępności i przydatności materiałów dydaktycznych.

Analiza badań ankietowych opiniujących prowadzenie zajęć przez studentów przeprowadzana jest na Wydziale bardzo wnikliwie. Ankieta obejmowała ogółem 13 pytań (jedno z nich dotyczyło frekwencji na zajęciach przez studenta). Ankiety przeprowadzane są w systemie USOS. Wyniki analizy dla poszczególnych pracowników i przedmiotów biorą pod uwagę tylko te ankiety, które wypełniło co najmniej 25% zarejestrowanych studentów w danej grupie zajęciowej (te ankiety, które nie osiągnęły frekwencji granicznej są odrzucane z systemu ocen). Udostępnione wyniki analizy ankiet studenckich z semestru letniego 2010/2011 pozwalają stwierdzić, że przyjęte postępowanie pozwoliło ilościowo ocenić jakość prowadzenia zajęć 102 przedmiotów (liczba osób ocenianych była oczywiście mniejsza ponieważ niektórzy prowadzili kilka grup ćwiczeniowych). Zastosowano pięciostopniową skalę ocen (5,0 - bardzo dobrze). Wskazano oceny średnie w podziale na pytania 1-6 (*organizacja zajęć, określenie wymagań i zasad zaliczenia, życzliwość i otwartość, inspiracja*

studentów, komunikatywność, obiektywność oceny), pytania 7-11 (nowość i powtarzalność treści, dostępność materiałów dydaktycznych, związek z praktyką, wymiar godzinowy, wzbogacenie wiedzy i umiejętności) oraz odrębnie pytanie 12 - ile godzin w ciągu tygodnia poświęcał student na przedmiot (wliczając w to czas przygotowania do zaliczenia przedmiotu). Najniższe oceny, jakie pojawiły się w analizie spadały do poziomu 3,6; 3,7; 3,8. Można zwrócić uwagę, że niestety słabe oceny pojawiły się w odniesieniu do ćwiczeń *technologie informacyjne, prognozowanie i symulacja*, a także dla wykładu z *socjologii*. Uzyskane wyniki punktowe po analizie statystycznej dla konkretnej osoby mogą być wykorzystane w ocenie okresowej pracowników dydaktycznych. Problemem wykorzystania badań ankietowych studentów dla podniesienia jakości kształcenia jest jednak zaangażowanie studentów w wypełnianie ankiety dla poszczególnych przedmiotów. Z zestawienia dla Wydziału Zarządzania wynika, że warunek wypełnienia ankiety przez co najmniej 25% studentów zarejestrowanych w danej grupie studenckiej pozwolił w systemie USOS ocenić zaledwie 14,03% prowadzonych przedmiotów. Jednocześnie zbiorczy protokół pozwala stwierdzić, jaki procent nauczycieli akademickich uzyskał słabe oceny (semestr letni 2010/2011 - 15%), a także, jaki jest procent bardzo słabych ocen studenckich o programie nauczania (semestr letni 2010/2011 - 5%).

Metody analizy wyników badań ankietowych studentów oceniających prowadzących i przedmioty, a także przeprowadzanych hospitacji na Wydziale Zarządzania Politechniki Białostockiej jest prawidłowy. Pozwala na podejmowanie działań w celu poprawy jakości kształcenia, motywuje pracowników naukowo-dydaktycznych do podejmowania działań na rzecz jakości kształcenia (zachęty do podnoszenia kompetencji, w tym zapewnienie cyklicznych szkoleń kadry administracyjnej i dydaktycznej), umożliwia redefiniowanie kryteriów oceny jakości dydaktycznej, a także pozwala premiować nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na wysokim poziomie. Zespół oceniający uważa iż należy podjąć działania zapewniające zwrotną informację dotyczącą wyników ankiet.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje ocenę poziomu działalności naukowej poprzez analizę dorobku naukowego poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych, ocenę parametryczną wydziału w tym pozyskiwanych grantów badawczych, projektów zamawianych, projektów międzynarodowych. Ocena taka odbywa się cyklicznie raz w roku.

Infrastruktura dydaktyczna, warunki prowadzenia zajęć, a także organizacyjne wsparcie studentów oraz zaplecze biblioteczne jest wystarczające dla realizacji procesu dydaktycznego na Wydziale Zarządzania. Przewidziana w wewnętrznym systemie akredytacja laboratoriów powinna zapewniać odpowiedni poziom laboratoryjny zajęć. Studenci pozytywnie wypowiadają się na temat infrastruktury dydaktycznej i naukowej. W ich odczuciu sale, w których prowadzi się zajęcia są komfortowe, znajduje się w nich nowoczesny sprzęt audiowizualny. Studenci wzorowo oceniają prace opiekunów poszczególnych roczników (co zostało stwierdzone podczas spotkania ze studentami). Służą oni pomocą we wszystkich bieżących sprawach.

Przyjęte sposoby gromadzenia informacji i dokumentacji podejmowanych działań wymaganych w systemie zapewnienia jakości kształcenia w PB, a także metody analizowania uzyskanych wyników badań ankietowych, hospitacji, raportów zbiorczych (np. opracowanie ankiet studenckich i analiza opinii) są prawidłowe. Dostępność do informacji jest wystarczająco jawna. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia stwarza możliwości wykorzystywania wyników ocen studenckich badań ankietowych, hospitacji zajęć, a także ocen kart przedmiotów oraz wyników ustaleń wydziałowego arkusza

ewaluacyjnego i ocen parametrycznych pracowników do podnoszenia kultury jakości procesu dydaktycznego na Wydziale.

Informacje dotyczące jakości kształcenia studenci mogą odnaleźć w platformie internetowej USOS. Umieszczone na niej są między innymi sylabusy, w których podane są zasady zaliczania przedmiotów, osiągnięte efekty kształcenia. Analiza działań władz wydziału w zakresie oceny systemu informacyjnego wskazuje iż sylabusy stopniowo były udostępniane w systemie USOS co zostało przez wydział wyraźnie zaznaczone jako element wymagający poprawy.

System zapewnia wystarczającą dostępność do planów zajęć studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, programów kształcenia dla poszczególnych kierunków, a także sylabusów poszczególnych przedmiotów. System wymaga oceny kart przedmiotów dwa razy w roku, wyraźnie wskazuje kto jest odpowiedzialny za podejmowanie działań naprawczych. Aktualne plany studiów na dany rok akademicki dla każdego z kierunków studiów publikowane są na stronie internetowej Wydziału Zarządzania PB.

Rozwiązania przyjęte w Uczelni od lutego 2012 pozwalają w wystarczającym stopniu wskazać efekty kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje) w trakcie realizacji danego przedmiotu, łączyć je z zakładaną sylwetką absolwenta kierunku oraz z kierunkowymi efektami kształcenia. Przyjęte rozwiązania i harmonogramy prac Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia pozwalają stwierdzić, że dostosowanie programów kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji i nowych rozwiązań formalnych będzie możliwe w ustawowym terminie.

Studenci nie posiadają wiedzy na temat osiągniętych efektów kształcenia, jednak poproszeni o wymienienie efektów kształcenia osiągniętych po zrealizowaniu konkretnych przedmiotów potrafią je wymienić.

Przyjęte rozwiązania na Wydziale Zarządzania umożliwiają eliminację pojawiających się nieprawidłowości. Właściwa opieka ze strony prodziekana i opiekunów grup otwiera studentom drogę do bezpośrednich kontaktów i umożliwia rozwiązywanie spraw konfliktowych.

Z arkuszy ewaluacyjnych wynika, że w Uczelni nie stosuje się systemu antyplagiatowego oceny prac dyplomowych. Zespół Oceniający uważa, iż mimo specyfiki prac dyplomowych na uczelni technicznej powstających zwykle pod ścisłym i bezpośrednim nadzorem promotorów, należy rozważyć wprowadzenie weryfikacji samodzielności prac dyplomowych na przykład w systemie antyplagiatowym..

Załącznik nr 5 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Załącznik nr 6 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia - wg badań jednostki

2.3).

Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia może być oceniana od roku 2011. Zakłada się, że wyniki ankiet studenckich pozwalają stwierdzić uchybienia, a przeprowadzane rozmowy z nauczycielami, którzy zostali najgorzej ocenieni przez studentów pozwolą wyeliminować stwierdzone uchybienia. W stosunku do osób ocenionych najgorzej przewiduje się dodatkowe hospitacje. Reakcje naprawcze podejmowane są na poziomie Wydziału (dziekan) i katedr (kierownik katedry) po zapoznaniu się z

podsumowaniem wyników ankiety studenckiej po każdym semestrze. System zakłada, że uchybienia zauważone w stosunku do konkretnych osób wymagają obserwacji w kolejnych ocenach.

Można przyjąć, że mechanizmy reakcji na wyniki ankiet studenckich są wystarczające i pozwalają eliminować zauważone mankamenty.

Hospitacje zajęć (wraz z planami tych hospitacji na dany semestr) oraz działania po przeprowadzonych hospitacjach w katedrach Wydziału pozwalają też udoskonalać proces dydaktyczny. W Uczelni oraz na Wydziale przewiduje się także nieplanowane kontrole realizacji zajęć dydaktycznych, które pozwalają stwierdzić ewentualne nieobecności oraz podejmować ich wyjaśnienie. Kontrole te przeprowadza przedstawiciel Działu Spraw Personalnych oraz Działu Spraw Studenckich i Dydaktyki, a uwagi pokontrolne dziekan przekazuje kierownikom katedr. Wnioski mogą być wykorzystywane również do oceny parametrycznej.

Warunkowa lub negatywna ocena parametryczna pracownika naukowo-dydaktycznego pozwala wskazać konieczność wcześniejszej oceny kolejnej (np. po roku) oraz wskazać działania, jakie muszą być podjęte żeby była ona pozytywna.

System zapewnia też, że jeżeli interesariusze zewnętrzni wnieśli uwagi do programów kształcenia na poszczególnych kierunkach to zmiany w tych programach muszą być wprowadzone od następnego roku akademickiego. Szczegółowo wskazuje się także zasady reagowania na zauważone mankamenty typu braku dostępności kart przedmiotów w USOS czy niekompletności opisów efektów kształcenia.

W tym zakresie można stwierdzić, że Wydziałowy system zarządzania jakością wystarczająco szybko reaguje na zidentyfikowane uchybienia formalne, a także pozwala podnosić jakość kształcenia.

Ocena jakości prowadzenia zajęć na studiach podyplomowych ma charakter raczej nieformalny. Udostępnione informacje pozwalają stwierdzić, że w roku akademickim 2011/2012 uruchomiono pięć studiów podyplomowych, z tego tylko jedno jako pierwszą edycję. Występowały również studia, które uruchamiano jako 16 edycję.

W roku akademickim 2010/2011 uruchomiono 6 studiów podyplomowych, z tego jedno studium również po raz pierwszy. Uruchamianie kolejnych edycji studiów (np. *zarządzanie zasobami ludzkimi, logistyka, zarządzanie bezpieczeństwem i higiena pracy* oraz *zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bhp*), a także wskazane cele tych studiów oraz liczba słuchaczy świadczą o tym, że jakość kształcenia na studiach podyplomowych jest wystarczająco wysoka.

Zajęcia na studiach podyplomowych prowadzone są również przez praktyków gospodarczych, a niektóre z nich były współfinansowane ze środków UE (w 2011/2012 jedno z pięciu uruchomionych studiów).

Władze Wydziału oraz kierownicy studiów podyplomowych uznają, że gwarantem jakości kształcenia na studiach podyplomowych jest wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna co starają się zapewnić w obsadzie zajęć. Interesariusze zewnętrzni w wystarczającym stopniu oddziałują na programy zajęć. Ankieta ewaluacyjna umożliwia słuchaczom ocenę procesu kształcenia (udostępniona również na stronach internetowych). W *Raporcie samooceny* Wydziału Zarządzania podaje się, że wyniki ewaluacji są uwzględniane w formułowaniu treści programowych na studiach podyplomowych oraz dostosowaniu programów do potrzeb potencjalnych pracodawców. W wewnętrznym systemie jakości na Wydziale nie znaleziono procedur, które pozwalają uwzględnić propozycje z ewaluacji – wydaje się jednak, że uruchamianie kolejnych już edycji studiów może być wyznacznikiem jakości kształcenia na tych studiach.

W październiku 2011 roku wprowadzono obowiązek stosowania systemu ECTS na studiach podyplomowych. Od lutego 2012 system ten wdrożono dla jednego z oferowanych studiów.

Zbiorcze wyniki ankiet studenckich dostępne są na stronie internetowej Uczelni, jednak są to wyłącznie dane statystyczne przedstawiające informacje na temat ilości wypełnionych ankiet z podziałem na wydziały oraz ilość ankiet ze średnią oceną w danym przedziale.

Tylko nieliczni studenci – przedstawiciele samorządu studenckiego - zostali poinformowani o wynikach procesu ankietyzacji, a niektórzy studenci na podstawie domysłów zauważają efekty ankietyzacji (np. poprzez odsunięcie od prowadzenia przedmiotu nauczyciela akademickiego, który został przez nich oceniony negatywnie).

Analiza działań władz wydziału, rozmowy z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia pozwalają stwierdzić iż działania analityczne i korygujące są prowadzone na Wydziale z założoną cyklicznością. Zespół Oceniający uważa iż system należy doskonalić w szczególności w zakresie: rozszerzenia jego zasad na studia podyplomowe, rozwinięcia systemu weryfikacji efektów kształcenia w szczególności w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych i personalnych a także opracowania bardziej szczegółowego systemu oceny osiągnięć studenta. Przeglądy programów studiów powinny być bardziej wnikliwie. Ankietyzacja wymaga popularyzacji jej wyników.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Politechnice Białostockiej zapewnia wystarczające możliwości monitorowania skuteczności działania. Przepływy informacji między prorektorem ds. studenckich i dydaktyki, a Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia (raporty i ustalenia) zapewniają możliwość reagowania na niedociągnięcia systemu.

Przyjęte rozwiązania w systemie umożliwiają podejmowanie działań naprawczych (weryfikacja kart przedmiotów, weryfikacja programów kształcenia pod wpływem uwag interesariuszy zewnętrznych, wyniki arkuszy hospitacyjnych, analiza opinii studenckich o prowadzeniu zajęć dydaktycznych która wymaga jednak informacji zawrotnych o wynikach ankiet (, oceny parametryczne w zakresie działalności naukowo dydaktycznej i działalności organizacyjnej pracowników) WSZJK i przyjęte w nim rozwiązania szczegółowe umożliwiają dostosowanie programów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów do Krajowych Ram Kwalifikacji.

Należy zapewnić w systemie możliwości wykorzystywania informacji z badania losów absolwentów, a także wyraźniej określić efekty działania Wydziałowej Komisji ds. Oceny Prac Dyplomowych.

Wizytacja zespołu oceniającego ujawniła pewne słabości wewnętrznego systemu zapewniania jakości , co powinno prowadzić do modyfikacji systemu.

Mając na uwadze podniesioną przez JM Rektora w trakcie spotkania zespołu oceniającego z władzami Uczelni sprawę oceny części pracowników Wydziału (nad którą Zespół oceniający się pochylał uznając sprawę za problem dysfunkcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości) oraz dyskusję między władzami rektorskimi a dziekańskimi w tej kwestii Zespół Oceniający uważa, iż należy tak zmodyfikować wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia by znalazły się w nim takie rozwiązania, które pozwolą rozstrzygać sprawy sporne, dyskusyjne (na przykład podniesione przez J.M. Rektora sprawy ocen pracowników czy też zasad tworzenia minimum kadrowego) między poszczególnymi jednostkami systemu.

Cztery kierunki studiów realizowane przez Wydział Zarządzania PB były wcześniej akredytowane przez PKA i uzyskały ocenę pozytywną: *turystyka i rekreacja* (2007), *zarządzanie* (2008), *zarządzanie i inżynieria produkcji* (2008), *politologia* (2010). Jedyne kierunek *zarządzanie* akredytowano dla studiów licencjackich i magisterskich.

Warto zauważyć, że kierunek *zarządzanie i inżynieria produkcji* był po raz pierwszy akredytowany już w 2006 r. W trakcie tej akredytacji kierunek ten otrzymał na studiach I stopnia ocenę warunkową. W kolejnej wizytacji stwierdzono, że wprowadzone na Wydziale Zarządzania działania naprawcze podniosły jakość kształcenia na tym kierunku, pozytywnie oceniono jakość dydaktyki, a także zauważono, że istnieje możliwość uruchomienia studiów magisterskich. Kierunek ten obecnie realizowany jest również w formie studiów magisterskich.

Można przyjąć, że ustalenia wcześniejszych ocen PKA zostały na Wydziale wykorzystane w celu poprawy jakości kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Strukturę wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania PB w połączeniu z systemem Uczelni, w tym podział kompetencji i wskazanie osób odpowiedzialnych za realizację procedur przewidzianych w systemie oraz skuteczność podejmowanych działań można ocenić pozytywnie.

2.2) Przyjęty system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania w odniesieniu do studiów I i II stopnia zawiera na ogół właściwy dobór narzędzi i procedur, które umożliwiają weryfikację efektywności najważniejszych czynników wpływających na jakość kształcenia. Udział przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu efektów kształcenia jest realizowany, podjęto znaczące kroki dla oceny efektów kształcenia przez przedstawicieli rynku pracy. System wymaga wdrożenia monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy.

3.3) Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na studiach I i II, związana jest z możliwością przeprowadzenia działań korygujących. Analiza działań władz Wydziału, rozmowy z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia pozwalają stwierdzić iż działania analityczne i korygujące są prowadzone na Wydziale z założoną cyklicznością. Zespół Oceniający uważa, iż system należy doskonalić w szczególności w zakresie: rozszerzenia jego zasad na studia podyplomowe, rozwinięcia systemu weryfikacji efektów kształcenia w szczególności w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych i personalnych a także opracowania bardziej szczegółowego systemu oceny osiągnięć studenta. Ankietyzacja wymaga popularyzacji jej wyników. Wskazane jest wdrożenie systemu antyplagiatowego weryfikującego samodzielność prac dyplomowych na wszystkich kierunkach studiów Wydziału Zarządzania.

Kryterium 3. Cele i efekty kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich oraz podyplomowych, a także system weryfikujący i potwierdzający ich osiągnięcie

3.1)

Wydział Zarządzania nie prowadzi studiów doktoranckich, ale współuczestniczy w prowadzeniu na innych wydziałach Politechniki Białostockiej (w formie prowadzenia zajęć lub przeprowadzania egzaminów).

3.2)

Aktualne procedury związane z tworzeniem studiów podyplomowych określa Uchwała Nr 1/15/2006 Senatu z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie wprowadzenia Regulamin studiów podyplomowych w Politechnice Białostockiej. Zgodnie z treścią tego regulaminu studia podyplomowe tworzy i przekształca rektor na wniosek dziekana zaopiniowany przez radę wydziału. Realizując postanowienia tego Regulaminu Rektor utworzył - na wniosek Dziekana - następujące - aktualnie funkcjonujące w roku akademickim 2011/2012 - studia podyplomowe:

- „*Zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bhp IV edycja*” – dec. Rektora z dnia 12 lipca 2011 r.;
- „*Logistyka VI edycja*” – dec. Rektora z dnia 12 lipca 2011 r.,
- „*Zarządzanie Bezpieczeństwem i Higieną Pracy XVI edycja*” – dec. Rektora z dnia 14 lipca 2011 r.,
- „*Zarządzanie Zasobami Ludzkimi V edycja*” – dec. Rektora z dnia 27 lipca 2011 r.,
- „*Zarządzanie projektem infrastrukturalnym z funduszy unijnych*” – dec. Rektora z dnia 2 lipca 2011 r. oraz
- „*Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy*” – Zarządzenie Rektora Nr 1/ z dnia 14 lutego 2012 r.,

Wydział Zarządzania przygotował ofertę dwusemestralnych studiów podyplomowych w siedmiu zakresach: *komunikacja społeczna i dziennikarstwo; logistyka; zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy; zarządzanie zasobami ludzkimi; zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i BHP; zarządzanie projektem inwestycyjnym z funduszy strukturalnych; zarządzanie projektem infrastrukturalnym z funduszy unijnych.*

Na prowadzenie studiów podyplomowych: *komunikacja społeczna i dziennikarstwo* oraz *zarządzenie bezpieczeństwem i higieną pracy* wizytowana jednostka otrzymała zgodę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W edycji 2010/2011 prowadzone były wszystkie studia podyplomowe za wyjątkiem *zarządzanie projektem inwestycyjnym z funduszy strukturalnych*. W obecnej edycji (2011/2012) nie uruchomione zostały studia z zakresu *komunikacji społecznej i dziennikarstwa*.

Procedury w zakresie powołania studiów podyplomowych zostały zachowane. Są kompletne i spójne. Dokumentacja potwierdzająca uzyskanie efektów kształcenia prowadzona jest w sposób właściwy.

Głównym celem studiów podyplomowych realizowanych na Wydziale Zarządzania jest aktualizacja oraz pogłębienie wiedzy i rozwój predyspozycji intelektualnych. Studia skierowane są również do słuchaczy zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji zawodowych (dotyczy studiów podyplomowych *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bhp*).

Przykładowo celem studiów podyplomowych *logistyka* jest m.in. podniesienie kwalifikacji praktycznych do wykonywania pracy na stanowiskach wymagających znajomości zagadnień z zakresu logistyki, transportu i systemów informatycznych w logistyce. Z kolei studia podyplomowe *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy* kierowane są do pracowników służb bhp oraz osób zainteresowanych problematyką zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. W trakcie studiów słuchacze zdobywają kwalifikacje pozwalające zajmować stanowiska pracy jako pracownicy służb bhp. Natomiast

celem studiów podyplomowych zintegrowane *systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bezpieczeństwem i higieną pracy* jest przygotowanie słuchaczy do wykonywania zadań audytora wewnętrznego zgodnie z wymogami znormalizowanych systemów zarządzania w zakresie jakości, środowiska oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Na studiach podyplomowych *zarządzanie projektem infrastrukturalnym z funduszy unijnych* słuchacze są przygotowywani do skutecznego sporządzania wniosków infrastrukturalnych, pozyskiwania środków unijnych na realizację projektów inwestycyjnych, zarządzania nimi i kontrolowania, z uwzględnieniem obowiązujących zasad.

Studia podyplomowe z zakresu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy pozwalają na uzyskanie certyfikatu audytora wewnętrznego systemu ZBiHP. Studia podyplomowe *zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bHP* pozwalają słuchaczom na teoretyczne i praktyczne poznanie formalnych wymogów znormalizowanych systemów zarządzania wybranymi obszarami (np. system zarządzania jakością ISO 9001, system zarządzania środowiskowego ISO 14001, system zarządzania bezpieczeństwem pracy PN-N-18001. Generalnie oferowane studia podyplomowe rozszerzają zarówno wiedzę, jak i umiejętności w obszarach, którym są poświęcone. Szeroka współpraca ocenianej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym i znajomość potrzeb rynku pracy powoduje, iż profil tych studiów jest ukierunkowany na poszerzenie i rozwój umiejętności zawodowych.

Obecnie XVII Edycja studiów podyplomowych zarządzanie bezpieczeństwem i higiena pracy uwzględniła nowe regulacje, wynikające z Regulaminu Studiów Podyplomowych. Przykładowo, absolwenci studiów podyplomowych zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy uzyskują kwalifikacje pozwalające zajmować dotychczasowe stanowiska pracy jako pracownicy służb bhp oraz pogłębienie wiedzy z zakresu zarządzania bhp. Uzyskane kwalifikacje pozwolą uczestnikom na spełnienie wymagań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2004 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. nr 246, poz. 2468) wprowadzającego obowiązek ukończenia studiów podyplomowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracowników służb bhp. Wiedza i umiejętności mają zakres ekonomiczny, zarządczy i technologiczny. Nie zostały pominięte także aspekty społeczne i etyczne zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Przykłady efektów kształcenia na studiach podyplomowych *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy*:

- student posiada podstawową wiedzę dotyczącą zagadnień prawa pracy (wiedza);
- student posiada umiejętność oceny ryzyka zawodowego (umiejętność);
- student potrafi pracować w grupie (kompetencje).

Z informacji przedstawionych w raporcie Samooceny wynika, że największą popularnością cieszą się studia podyplomowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. W bieżącym roku akademickim jest to 16 edycja tych studiów.

Warto podkreślić iż udział studiów podyplomowych prowadzonych przez Wydział Zarządzania (mierzony liczbą studentów) w ogólnej liczbie słuchaczy studiów podyplomowych prowadzonych na Uczelni stanowi 65,7%. O popularności studiów podyplomowych świadczy fakt, iż w stosunku do roku ak. 2006/2007 liczba słuchaczy wzrosła o około 120% w skali całej Uczelni, dotyczy to także Wydziału Zarządzania – wzrost o prawie 100%.

Wszystkie studia podyplomowe prowadzone na Wydziale Zarządzania trwają dwa semestry i kończą się uzyskaniem stosownego świadectwa. Warunkiem uzyskania

świadczenia ukończenia studiów jest uzyskanie zaliczeń z przedmiotów przewidzianych planem studiów, złożenie pracy końcowej zaakceptowanej przez promotora. W trakcie studiów realizowany program i plan studiów jest różnorodny i jest dostosowany do zakresu i celu kształcenia. Zakładane efekty są możliwe do zrealizowania w trakcie trwania dwóch semestrów studiów. Przykładowo, program nauczania studiów podyplomowych zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy obejmuje m.in. problematykę czynników niebezpiecznych w środowisku pracy, oceny ryzyka zawodowego, wymagań bezpieczeństwa dot. budynków i budowli, ergonomii i czynników psychofizycznych w środowisku pracy, prawa pracy, wypadków przy pracy i udzielania pierwszej pomocy. Absolwenci studiów podyplomowych zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy oraz zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i bezpieczeństwem higieną pracy uzyskują dodatkowe kwalifikacje audytora wewnętrznego systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy według normy PN-N 18001 potwierdzone certyfikatem.

Programy kształcenia podyplomowego mają dość ogólnie sformułowane efekty kształcenia. Adresatami tych studiów są w głównej mierze osoby pracujące i doskonalące swoje kompetencje zawodowe. Studia te przygotowują do pełnienia funkcji związanej z komunikacją społeczną.

Wiedza i umiejętności zdobyte w trakcie studiów z zakresu *logistyki* przygotowują do pracy na stanowiskach menadżerskich, głównie w dziedzinie zarządzania łańcuchami logistycznymi i analizy danych.

Studia podyplomowe *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy* umożliwiają przygotowanie pracowników BHP a także kadry kierowniczej do wdrażania systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Efektami kształcenia na studiach podyplomowych w zakresie *zarządzanie zasobami ludzkimi* jest kształtowanie kompetencji personalnych oraz przygotowanie do wdrażania i tworzenia optymalnej polityki personalnej w organizacji.

Studia podyplomowe z zakresu *zarządzania projektem inwestycyjnym z funduszy strukturalnych* dają możliwość praktycznego przygotowania słuchaczy do sporządzania wniosków infrastrukturalnych i pozyskiwania środków unijnych a także ich zarządzaniem i kontrolowaniem.

Wydział Zarządzania sprawuje właściwą opiekę nad prawidłowością procesu kształcenia w ramach studiów podyplomowych a przede wszystkim nad doбором osób o właściwych kwalifikacjach do prowadzenia kształcenia, co stwarza możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach podyplomowych organizowanych przez Wydział Zarządzania Politechniki Białostockiej są prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę, którą stanowią zarówno nauczyciele akademicy, jak i doświadczeni praktycy z obszaru tematyki studiów. Przykładowo, na studiach podyplomowych *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy* praktycy stanowią około 54% zatrudnionych. Wśród praktyków zajęcia prowadzą pracownicy Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku, Pogotowia ratunkowego, Państwowej Straży Pożarnej oraz inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy (Okręgowy Inspektorat w Białymstoku). Z kolei na studiach podyplomowych logistyka praktycy stanowią ponad 41% kadry. Zajmowane przez praktyków stanowiska to m.in. dyrektor oddziału przedsiębiorstwa spedycyjnego, dyrektor ds. logistyki, zastępca Naczelnika Urzędu Celnego w Białymstoku, specjalista ds. logistyki krajowej i międzynarodowej, specjalista ds. logistyki zaopatrzenia, specjalista ds. analiz i baz danych, specjalista ds. planowania sprzedaży, specjalista ds. wdrożeń. Studia podyplomowe w zakresie *komunikacji społecznej i dziennikarstwa* prowadzone są przy znaczącym udziale pracowników lokalnych mediów to jest: Radia Białostok, Radia Akadera, Białostockiego Oddziału Telewizji Polskiej,

Łącznie zajęcia na oferowanych kierunkach studiów podyplomowych prowadzi 39 praktyków oraz 59 doświadczonych, w zdecydowanej większości co najmniej ze stopniem doktora, nauczycieli akademickich

Kadra zatrudniona na studiach podyplomowych w przeważającej mierze reprezentuje dziedzinę nauk ekonomicznych (25% nauki o zarządzaniu, 16% - ekonomia), pozostałe obszary to: nauki humanistyczne, techniczne, przyrodnicze, rolnicze i leśne oraz medyczne.

Z zestawienia przygotowanego dla potrzeb Zespołu oceniającego wynika, że udział praktyków gospodarczych w prowadzeniu zajęć jest znaczący. Na studiach *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy* jest to 54%, 50% – na studiach *zintegrowane systemy zarządzania jakością, środowiskiem i BHP*, 41% – na studiach *logistyka*, 33% – *zarządzanie zasobami ludzkimi*. Najmniejszy udział, ok. 17% mają w kształceniu pracownicy spoza Politechniki Białostockiej *na zarządzaniu projektami inwestycyjnymi z funduszy strukturalnych*.

Wśród kadry akademickiej prowadzącej zajęcia przeważają doktorzy stanowiący ponad 40% ogółu wykładowców.

Biorąc pod uwagę powyższe dane liczba i struktura kwalifikacyjna osób prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych jest właściwa.

Warto dodać, że na studiach podyplomowych *zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy* organizowane są konkursy na najlepszego nauczyciela.

3.3).

Jednym ze sposobów zachęcenia zewnętrznych interesariuszy do uczestnictwa w procesie określania efektów kształcenia jest zaangażowanie w proces dydaktyczny pracodawców i praktyków z danego obszaru..

Wewnętrzni interesariusze poprzez ankiety ewaluacyjne dokonują oceny procesu kształcenia realizowanego na studiach podyplomowych, oraz proponują zmiany w programach studiów. Ewaluacji tej mogą dokonywać w wersji papierowej lub przez Internet, na którego stronach umieszczone są kwestionariusze oceny studiów podyplomowych. Na podstawie otrzymanych ocen i po ich odpowiednim przetworzeniu kierownicy studiów podyplomowych mogą podejmować decyzje dotyczące dostosowania programów do potrzeb pracodawców oraz do określania jakości i efektów kształcenia. Przykładowo, uwzględniając wyniki ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej wśród słuchaczy V edycji studiów podyplomowych logistyka wprowadzono szereg nowych przedmiotów, wykorzystujących m.in. narzędzia informatyczne i systemy wykorzystywane w zaopatrzeniu i logistyce dystrybucji. Dodano również przedmioty, w ramach których poruszane są zagadnienia związane z zarządzaniem jakością, zaopatrzeniem, gospodarką zapasami, czy oceną efektywności działań logistycznych. Ponadto, w celu uatrakcyjnienia oferty nawiązano współpracę ze specjalistami w dziedzinie logistyki, co znacznie wzbogaciło kadre dydaktyczną studiów.

Wśród interesariuszy zewnętrznych najważniejszą rolę pełnią pracodawcy zatrudniający absolwentów studiów podyplomowych i biorący udział przy określaniu efektów kształcenia, Biorąc pod uwagę fakt, iż zajęcia na studiach podyplomowych w znaczącej części prowadzą przedstawiciele praktyki gospodarczej, można uznać iż określają oni efekty kształcenia i biorą udział w ich weryfikacji. Zapraszani do realizacji programu kształcenia na studiach podyplomowych przedstawiciele świata gospodarki są najlepiej zorientowani w potrzebach i efektach kształcenia, które zapewniają konkurencyjność na rynku pracy.

Praktycy gospodarczy prowadzący zajęcia na studiach podyplomowych są wieloletnimi i doświadczonymi pracownikami instytucji i firm związanych z tematyką

studiów podyplomowych. Większość z nich posiada odpowiednie certyfikaty i uprawnienia zawodowe (5% posiada stopień doktora).

3.4).

Wydział Zarządzania nie posiada uprawnienia do prowadzenia studiów doktoranckich.

Od 1 października 2011 roku na studiach podyplomowych Wydziału Zarządzania wprowadzony został system ECTS. Studia, które zostały powołane w nowym roku akademickim 2011/2012 miały obowiązek dostosować dokumentację do nowych przepisów prawnych. Przygotowanie ramowych treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów z uwzględnieniem efektów kształcenia jest obecnie realizowane dla studiów, które zostaną uruchomione w roku akademickim 2013/2013.

Przeciętnie 1 ECTS odpowiada nakładowi pracy studenta na poziomie 25-30 godzin pracy.

Wydział rozpoczął proces wprowadzania systemu punktów ECTS na studiach podyplomowych, opracowano odpowiednie procedury. Przykładowe działania widoczne są na studiach *zarządzanie i bezpieczeństwem i higieną pracy* (dla 17 edycji tych studiów), które wdrażane są od lutego br.

3.5).

System oceny stopnia osiągnięcia celów i efektów kształcenia na studiach podyplomowych realizowany jest z wykorzystaniem następujących narzędzi:

- studenci na początku roku akademickiego otrzymują kartę ocen okresowych z wskazaną liczbą punktów ECTS;
- plany studiów wraz z programami kształcenia, w których zostały wskazane punkty ECTS są dostępne na stronach internetowych studiów podyplomowych;
- regulamin studiów podyplomowych jest dostępny na stronie internetowej Uczelni.

W celu zapoznania się z możliwością osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia Zespół oceniający przeprowadził wizytację zajęć na studiach podyplomowych i ocenę kilku prac końcowych słuchaczy studiów podyplomowych.

Pierwszą hospitację przeprowadzono na studiach podyplomowych „Logistyka” 1 kwietnia 2012r. w godzinach 9:45 – 10:15. Wykład był zatytułowany – Efektywność techniczna. Zajęcia prowadzone były w sposób prezentujący ujęcie ilościowe efektywności technicznej. Wykład wspomagany był slajdami z rzutnika multimedialnego. Wykładowca starał się aktywizować słuchaczy do dyskusji. Podczas spotkania ze słuchaczami poruszone zostały trzy zagadnienia: ocena zajęć przez słuchaczy – czy wykłady rozwijają wiedzę słuchaczy, ocena i uwagi treści zajęć i wykładowców oraz inne uwagi dotyczące życzeń słuchaczy i braków w zakresie tematyki studiów. Z wypowiedzi słuchaczy wynikało, że zajęcia powinny mieć charakter praktyczny z minimalną ilością wiedzy teoretycznej. Zastrzeżenie było do zajęć zintegrowanego systemu zarządzania z komputerowym wspomaganie (SAP) – prezentowana była aplikacja starszej generacji.

Druga hospitacja przeprowadzona była na studiach podyplomowych z zakresu *zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy*. Zajęcia prowadził wykładowca z praktyki.

Temat wykładu dotyczył szkolenia z bezpieczeństwa i higieny pracy. Zajęcia realizowane były w godzinach 10:15 – 10:45. Wykład prowadzony był w sposób aktywny zachęcający słuchaczy do dyskusji i pytań. Zajęcia były wspomagane slajdami z rzutnika multimedialnego. Podczas spotkania ze słuchaczami poruszone zostały następujące zagadnienia: czy zajęcia rozwijają wiedzę słuchaczy, uwagi do zajęć i wykładowców oraz inne uwagi dotyczące zmian w programie, wykładowców itp. Z wypowiedzi słuchaczy wynikało, że słuchacze są zadowoleni z wykładów prowadzonych przez praktyków. Dodali także, że niektóre przedmioty teoretyczne powinny być ograniczone w czasie, a należy rozszerzyć zajęcia praktyczne.

Zakładane efekty zweryfikowano także na podstawie prac końcowych absolwentów studiów podyplomowych. Analizie poddano 12 prac końcowych na studiach: „Zarządzanie zasobami ludzkimi, Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, Logistyka i zarządzanie projektem inwestycyjnym z funduszy strukturalnych. Realizowane prace końcowe miały na celu aktualizację wiedzy oraz rozwój predyspozycji intelektualnych słuchaczy. Sformułowane cele lub hipotezy badawcze w pracach końcowych były weryfikowane na przykładzie przedsiębiorstw lub jednostek organizacyjnych. Wśród analizowanych prac zdarzały się prace przeglądowe oparte wyłącznie na literaturze przedmiotu, bez badań empirycznych.

Na stronach internetowych dotyczących studiów podyplomowych jest udostępniana ankieta ewaluacyjna dla słuchaczy tych studiów. Jest ona istotnym źródłem informacji przede wszystkim dla potrzeb formułowania treści programowych, dostosowywania programów kształcenia do potrzeb potencjalnych pracodawców, daje także możliwość oceny jakości kształcenia.

W sylwetce absolwenta studiów podyplomowych wskazywane są efekty kształcenia obejmujące wiedzę, umiejętności i dodatkowe kwalifikacje uzyskiwane po ukończeniu studiów podyplomowych zaś przez poszczególnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na tych studiach wskazywany jest sposób weryfikacji uzyskiwanych efektów kształcenia. Wydaje się, że celowe byłoby uszczegółowienie efektów kształcenia dla poszczególnych programów co ułatwiłoby stworzenie procedur weryfikacji procesu edukacyjnego umożliwiających ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Wspomniana wyżej ankieta byłaby niewątpliwie narzędziem takiej weryfikacji.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Wydział nie posiada uprawnień do doktoryzowania i habilitowania,

3.2) Wydział prowadzi studia podyplomowe w pięciu zakresach. Celem studiów jest aktywizacja oraz pogłębienie wiedzy a także rozwój predyspozycji intelektualnych. Ponadto studia te umożliwiają podniesienie kwalifikacji zawodowych. Realizowane studia podyplomowe trwają dwa semestry. Warunkiem uzyskania świadectwa ukończenia studiów jest uzyskanie zaliczeń przedmiotów z programu studiów oraz złożenie pracy końcowej z pozytywną oceną promotora. Program studiów, konsultowany jest z pracodawcami, uwzględnia potrzeby praktyki gospodarczej. Zajęcia na studiach podyplomowych prowadzone są przez nauczycieli akademickich oraz praktyków gospodarczych
Na studiach podyplomowych zakładane efekty kształcenia są zgodne z wymogami rynku pracy.

3.3) Interesariusze zewnętrzni w znaczącym stopniu biorą udział w procesie określania efektów kształcenia na przykład poprzez udział w budowaniu oferty programowej. Słuchacze studiów podyplomowych biorą udział w ewaluacji jakości kształcenia poprzez ankietę ewaluacyjną.

3.4) Ramowe treści kształcenia z uwzględnieniem efektów kształcenia i systemem ECTS są obecnie przygotowane dla studiów, które zostaną uruchomione w roku akademickim 2012/2013. System ECTS na aktualnie prowadzonych studiach podyplomowych jest już częściowo wdrożony.

3.5) System oceny stopnia realizacji celów i efektów kształcenia na studiach I i II stopnia jak i na studiach podyplomowych jest wiarygodny i przejrzysty. Jest on także dostępny na stronie internetowej i w regulaminie studiów podyplomowych.

Na podstawie przygotowanej dokumentacji wdrażania KRK można stwierdzić, iż znaczące są postępy prac w ocenianej jednostce w zakresie systemowej oceny stopnia osiągnięcia celów i efektów kształcenia.

Kryterium 4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę mające służyć realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

4.1)

Oceniając politykę kadrową i rozwój kadry nauczającej w Wydziale Zarządzania PB należy podkreślić, że jednostka nie posiada uprawnień w zakresie nadawania stopni naukowych. Tym samym rozwój kadrowy oparty jest o realizację procedur w zakresie uzyskiwania stopni naukowych lub tytułu naukowego profesora o inne wydziały Uczelni lub w pozauczelnianych jednostkach organizacyjnych posiadających stosowne uprawnienia. W strukturze zatrudnienia na Wydziale Zarządzania największy udział mają adiunkci (59,6%), drugą grupę stanowią pozostali pracownicy (asystenci, starsi wykładowcy, docenci) – 24,4%. Tzw. samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni stanowią 16,0% pracowników zatrudnionych w jednostce. Struktura ta jest zbliżona do struktury zatrudnienia na Uczelni gdzie udział poszczególnych grup pracowników w ich ogólnej liczbie wynosi odpowiednio: 60,0%; 20,7% oraz 19,3%. W grupie nauczycieli tzw. samodzielnych nauczycieli akademickich na Wydziale Zarządzania od kilku lat zatrudnia dwóch profesorów uczelni zagranicznych, którzy na Wydziale zajmują stanowiska profesorów wizytujących. Na Wydziale pracują zatrudnieni w Uczelni jako w podstawowym miejscu pracy nauczyciele z innych państw UE.

Porównanie liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych w Wydziale Zarządzania na przestrzeni ostatnich czterech lat wskazuje na utrzymywanie się tendencji rozwoju naukowego w grupie doktorów oraz doktorów habilitowanych. Zmalała o jedną osobę liczba osób posiadających tytuł naukowy profesora i o 14 w pozostałej grupie pracowników (z tytułem zawodowym magistra lub równorzędnym) – w tym przypadku wynika to głównie z uzyskiwania stopnia naukowego doktora lub zmniejszenia zatrudnienia w innych grupach pracowniczych. Należy przy tym podkreślić, że Wydział Zarządzania PB nie ma charakteru jednorodnego, a w jego ofercie dydaktycznej znajdują się zarówno kierunki studiów o profilu technicznym (zarządzanie i inżynieria produkcji, logistyka), jak o charakterze społecznym

lub humanistycznym (zarządzanie, turystyka i rekreacja, politologia). W latach 2007 - 2011 stopień doktora uzyskało 14 osób. Tylko część kadry nauczycielskiej Wydziału stanowią wychowankowie Wydziału.

Słabsza jest natomiast tendencja uzyskiwania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wydział legitymuje się bowiem trzema nadaniami w tym zakresie (dwie habilitacje w 2010 r. i jedna w 2011 r.). Regres widoczny jest w zakresie uzyskiwania tytułów naukowych profesora. Wydział dostrzega potrzebę intensyfikacji promocji na poziomie habilitacji i profesur. Rozwój w tym zakresie jest niezbędny. Analiza tytułów rozpraw doktorskich i habilitacyjnych wykazuje, iż były one przygotowane głównie z dyscyplin uniwersyteckich. Jednostka zachowuje aktywność wyrażającą się we wsparciu dla pracowników w zakresie uzyskiwania stopnia naukowego doktora w dyscyplinach związanych z profilem naukowym Wydziału. W ciągu ostatnich pięciu lat ze stypendiów naukowych skorzystało 35 nauczycieli akademickich Wydziału (na 141 w całej Uczelni), co stanowiło 24,8 % pracowników Uczelni korzystających z takiego wsparcia. Ponadto 14 osób skorzystało na Wydziale z urlopów naukowych (na 52 w całej Uczelni), co stanowiło 26,9 % pracowników Uczelni korzystających z takiego wsparcia. W tym zakresie niewątpliwie Wydział Zarządzania wyróżnia się na tle sześciu wydziałów Uczelni.

Ponadto w ramach projektu *Podniesienie potencjału uczelni wyższych jako czynnik rozwoju gospodarki opartej na wiedzy*, pracownicy naukowo-dydaktyczni mają możliwość korzystania z następujących form wsparcia:

- staży w wiodących ośrodkach dydaktyczno-naukowych krajowych i zagranicznych,
- szkoleń naukowo-dydaktycznych mających na celu podwyższenie kompetencji dydaktycznych pracowników,
- stypendiów dla młodych doktorów i doktorantów,
- stypendiów dla profesorów wizytujących.

Do końca 2011 r. w ramach wyżej wymienionego projektu zostały podpisane w Uczelni:

- 3 umowy dotyczące staży krajowych na kwotę 12 tys. zł (z czego 2 umowy dot. pracowników Wydziału Zarządzania na kwotę 8 tys. zł),
- 3 umowy dotyczące staży zagranicznych na kwotę 30 tys. zł,
- 92 umowy szkoleniowe na kwotę 138,7 tys. zł (z czego 22 umowy pracowników Wydziału Zarządzania na kwotę 42 tys. zł).

Pracownicy Wydziału, zarówno w trakcie spotkania w tej grupie, jak w trakcie indywidualnych rozmów podkreślali duże wsparcie udzielane przez władze Wydziału w zakresie rozwoju naukowego.

Profil naukowo-badawczy Wydziału Zarządzania oraz poszczególnych Katedr sprawia, że pracownicy naukowo-dydaktyczni, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, mogą przeprowadzać procedury doktorskie i habilitacyjne w różnych dziedzinach nauki; w okresie wizytacji funkcjonowało sześć katedr: Katedra Ekonomii i Nauk Społecznych, Katedra Informatyki Gospodarczej i Logistyki, Katedra Marketingu i Przedsiębiorczości, Katedra Turystyki i Rekreacji, Katedra Zarządzania Produkcją, Katedra Zarządzania i Finansów.

W celu zachowania właściwych standardów odnośnie kadry naukowej podejmowane są nowe zatrudnienia samodzielnych pracowników nauki, w tym także pochodzących z zagranicznych uczelni. Należy podkreślić, że Wydział dysponuje dużym potencjałem kadrowym w odniesieniu do młodszych pracowników nauki ze względu na dużą grupę

zatrudnionych na stanowisku asystenta. Jest to warte podkreślenia w sytuacji, gdy na wielu uczelniach zatrudnienie na tym stanowisku zupełnie zanikło.

Politykę kadrową regulują postanowienia Statutu Politechniki Białostockiej, które określają zasady mianowania, zatrudniania i oceny pracowników.

Elementy polityki kadrowej Wydziału:

1. promowanie i pozyskiwanie kadry odkrywającej nowe obszary aktywności naukowej i dydaktycznej;
2. zatrudnienia i oceny terminowe jako element jakościowego zarządzania kadrami;
3. proponowanie i wspieranie podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowań naukowo - dydaktycznych;
4. rozwój własnej kadry naukowej poprzez zapraszanie do pracy w jednostce naukowców ośrodków zagranicznych celem rozwoju nauki i promocji środowiska;
5. stwarzanie podstaw do umiędzynarodowienia kadry naukowej i dydaktycznej na prowadzonych kierunkach studiów;
6. właściwa koordynacja obsady zajęć dydaktycznych i wykorzystywanie wyników ewaluacji do zarządzania jakością kształcenia i kadr naukowo - dydaktycznych;
7. zachowanie właściwej struktury organizacyjnej jednostki, pokrywającej się z obszarami kształcenia i prowadzonych badań naukowych;
8. prowadzenie systemu zarządzania jakością kształcenia oraz regularna ocena pracownicza;
9. projakościowe działania odnoszące się do promocji prac doktorskich i habilitacyjnych pracowników i udzielane pracownikom wsparcie;
10. wykorzystywanie parametryzacji jako narzędzia zarządzania kadrami;
11. wiązanie oceny pracownika z pozyskiwaniem środków i wynikami publikacji naukowych;
12. realizacja wniosków grantowych;
13. troska o wyposażenie sal dydaktycznych oraz zakup urządzeń poprawiających jakość nauczania i komfort pracy;
14. prawidłowa polityka kadrowa i finansowa Władz Dziekańskich w zakresie promocji i budowy atmosfery pracy.

Polityka kadrowa jednostki bazuje na wskazanych powyżej elementach. Odnoszą się one do zasad i metod doboru kadry w powiązaniu z osiągnięciami naukowymi i przydatnością dydaktyczną oraz z aktywnością środowiskową. Przydziały zajęć dydaktycznych znajdują się w kompetencjach kierowników katedr i władz dziekańskich. Obsada kadrowa jest realizowana właściwie. Podobnie weryfikowane są efekty nauczania poprzez ankietę ewaluacyjną, będącą przedmiotem opracowania i dyskusji ciał kolegialnych i władz dziekańskich.

W odniesieniu do spójności zakresu specjalności reprezentowanych przez kadrę naukowo-dydaktyczną i dydaktyczną z efektami kształcenia określonymi dla prowadzonych w jednostce studiów, należy podkreślić, że spełnione są formalne wymogi do prowadzenia każdego z kierunków na poziomie studiów pierwszego stopnia lub kierunków na poziomie studiów pierwszego stopnia i drugiego stopnia. Kadra posiada także stosowne kwalifikacje potwierdzone uzyskaniem przez kierunki prowadzone na Wydziale pozytywnych ocen z wizytacji programowych. Przepływ kadry między kierunkami kształcenia, z uwagi na budowanie minimum kadrowego, jest niewielki i uzasadniony był głównie uruchomieniem nowego kierunku (logistyka) lub ustaniem zatrudnienia pracownika wchodzącego w skład minimum kadrowego danego kierunku studiów. Analiza publikacji nauczycieli akademickich

wchodzących do minimum kadrowego na poszczególnych kierunkach wykazuje zgodność prowadzonych badań naukowych z profilem kierunku studiów. Podkreślić jednak należy, że publikacje niewielkiej części pracowników powstały niedawno i wiązały się raczej z przejściem do minimum kadrowego na danym kierunku studiów niż długotrwałymi badaniami.

Nie budzi generalnie zastrzeżeń zgodność liczby nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny do liczby jego uczestników. Graniczny próg niemal osiągnięty jest na kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji (pierwszy stopień kształcenia) (wynoszący od roku akademickiego 2012/2013 - 59., zaś w roku akademickim 2011/2012 - 90 studentów na 1 nauczyciela wchodzącego w skład minimum kadrowego.

W jednostce stwarza się dogodne warunki pracy i rozwoju naukowego, dobrej atmosfery i spójności oceny pomiędzy wkładem a środowiskowym uznaniem i pozycją.

Kadra dydaktyczna zapewnia właściwą realizację procesu kształcenia na wszystkich stopniach i kierunkach. Nie są zachwiane relacje pomiędzy strukturą kwalifikacyjną i liczbą kadry naukowej a liczbą studiujących osób.

W zakresie oceny nauczycieli akademickich przez studentów Uczelnia posiada wewnętrzną regulację. Stanowi ją uchwała nr 11/10/2009 Senatu Politechniki Białostockiej z dnia 28 maja 2009 roku w sprawie *Regulaminu określającego zasady i tryb przeprowadzenia ankiety studenckiej* (zmieniona uchwałą nr 13/36/2011 z dnia 2 czerwca 2011 roku), dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, oceny planów studiów i programów nauczania oraz przetwarzania zebranych danych. Uchwała wprowadzała ankietę studencką jako dodatkowe narzędzie służące między innymi do weryfikacji jakości pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich. Na podstawie zmiany spowodowanej uchwałą nr 13/36/2011 z dnia 2 czerwca 2011 roku Regulamin uzyskał nową nazwę: *Regulamin określający tryb i zasady przeprowadzania ankiety studenckiej, dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczyciela akademickiego, oceny programów kształcenia oraz przetwarzania zebranych danych*. Ankieta funkcjonuje w uczelni w formie elektronicznej w systemie USOS oraz w wersji papierowej. Warunkiem uwzględnienia wyników z ankiety jest jej wypełnienie przez co najmniej 25% osób uczestniczących w danej formie zajęć.

W zakresie hospitacji zajęć obowiązuje zarządzenie nr 14 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 25 lutego 2011 roku w sprawie *wprowadzenia w życie Regulaminu hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w Politechnice Białostockiej* będący instrumentem dbałości o rozwój dydaktyczny nauczycieli akademickich oraz jedną z procedur systemu zapewniania jakości kształcenia w Uczelni.

4.2)

Infrastruktura dydaktyczna jest dostosowana do profilu i rozmiarów kształcenia. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w czterech budynkach (określanych jako *Hala Berlin, Filadelfia, Montreal, Shanghai*) na terenie Wydziału Zarządzania (Kleosin, ul. o. Stefana Tarasiuka 2) tworzących mini kampus. Wszystkie budynki są w dobrym stanie technicznym i spełniają wymogi określone w przepisach BHP, przeciwpożarowych i ochrony środowiska. Właścicielem wszystkich budynków jest Politechnika Białostocka.

Liczba sal wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych i pracowni komputerowych wynosi 32, z czego trzy sale (aule) posiadają ponad 130 miejsc, a dalsze 7 sal – 60 miejsc.

Łączna powierzchnia sal wynosi 2446 m² i znajduje się w nich 1 546 miejsc. Wszystkie sale, w których odbywają się zajęcia wyposażone są w sprzęt multimedialny.

Wydział Zarządzania posiada siedem pracowni komputerowych w których znajduje się ponad 150 samodzielnych stanowisk z dostępem do Internetu, przystosowanych do realizacji procesu dydaktycznego. Są to prawie wyłącznie komputery markowe (DELL) o dobrej konfiguracji (monitory, procesory, pamięć operacyjna RAM, zegar taktowania). Poza pracowniami znajdują się cztery stanowiska komputerowe, dostępne stale dla studentów. W salach komputerowych zainstalowane jest nowoczesne oprogramowanie wykorzystywane podczas zajęć takie jak: Aitech Sphinx, Asseco Softlab ERP, Autodesk Inventor Professional, Banxia Frontier Analyst, BOC Adonis, CIOP STER, Corel CorelDRAW Graphics Suite, Cranes Software NISA, Demel Program Środowisko Opłaty, Embarcadero Delphi, ESRI ArcGis, Microsoft Access, Excel, Front Page, Outlook, Power Point, Project, Word, Proeko Operat FB, Sage Symfonia, SAP, Sony Vegas Movie Studio HD Platinum Production Suite 11, StatSoft Statistica. Ponadto Wydział Zarządzania uczestniczy w programie licencjonowania MSDN Academic Alliance firmy Microsoft. Warto podkreślić, że wszyscy studenci Wydziału mają w okresie studiów prawo do indywidualnego korzystania z programu Statistica.

Cały teren Wydziału objęty jest zasięgiem Internetu bezprzewodowego (WLAN), stale dostępnego dla studentów dysponujących komputerami przenośnymi i innymi urządzeniami dostosowanymi do Internetu bezprzewodowego.

Na bazę jaką dysponują katedry Wydziału Zarządzania składa się 66 pomieszczeń biurowych o łącznej powierzchni 1228,29 m², 110 zestawów komputerowych, 57 laptopów, 37 projektorów multimedialnych, 6 kserografów, 9 kserografów wielofunkcyjnych oraz 85 drukarek.

Wydział posiada własne Laboratorium Diagnostyki Technicznej służące studentom kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji (głównie dwa przedmioty: utrzymanie ruchu maszyn i diagnostyka oraz systemy pomiarowe). Laboratorium powstało m.in. dzięki wsparciu ze strony interesariuszy zewnętrznych (utworzenie Laboratorium związane było z uzyskaniem grantu z Kapitału Ludzkiego na kwotę 40 tys. zł). Zawiera ono podstawowe wyposażenie laboratoryjne w części wykonane przez studentów Wydziału w ramach prac dyplomowych. Laboratorium posiada akredytację przyznaną przez wewnętrzny Zespół ds. akredytacji 23 lutego 2012 r. i ważną na cztery lata. Ogląd Laboratorium wskazuje jednak na konieczność dokonania w nim modernizacji związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy. Ponadto Wydział korzysta na potrzeby zajęć dydaktycznych z laboratoriów i pracowni będących w dyspozycji innych jednostek Uczelni. Planowane jest uruchomienie w ramach Wydziału własnego laboratorium z zakresu podstaw metrologii (aktualnie studenci ZiIP korzystają z laboratorium znajdującego się na Wydziale Mechanicznym PB).

Przy wydziale funkcjonuje, jako oddział Biblioteki Politechniki Białostockiej, Biblioteka Wydziału Zarządzania (czytelnia), zawierająca literaturę związaną z kierunkami kształcenia prowadzonymi na wydziale, a w szczególności pozycje wskazane jako literatura obowiązkowa dla poszczególnych przedmiotów. Biblioteka Wydziału Zarządzania zajmuje powierzchnię 248m². W czytelni znajduje się 30 miejsc oraz 9 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Informacja o zbiorach biblioteki udostępniona jest za pomocą systemu internetowego i katalogów kartkowych, znajdujących się w Bibliotece Głównej. Zbiory czytelni obejmują 20 062 vol. książek i 5 886 vol. rękopisów (w tym prace licencjackie i magisterskie). W stałej prenumeracie znajdują się 82 czasopisma oraz na stanie biblioteki znajduje się około 15 000 egzemplarzy czasopism archiwalnych. Zasoby biblioteki wydziałowej są stale powiększane.

W czytelni udostępnia się książki oraz wydawnictwa ciągłe, zbiory specjalne (prace dyplomowe studentów Wydziału Zarządzania, dokumenty elektroniczne oraz normy). Istnieje możliwość wypożyczenia książek na zewnątrz pracownikom dydaktycznym i studentom oraz udzielania informacji biblioteczno-bibliograficznych zarówno pracownikom jak i studentom. Ze stanowisk komputerowych możliwe jest korzystanie z Internetu w celach naukowych oraz baz bibliograficznych. Biblioteka wydziałowa otwarta jest w godz. 9.00-15.00 w poniedziałek i sobotę zjazdową oraz 9.00-16.45 od wtorku do piątku.

Studenci i pracownicy mają dostęp do 39 Baz Online, w tym międzynarodowych, pełnotekstowych baz artykułów naukowych, udostępnianych przez Bibliotekę Politechniki Białostockiej, m. in. serwisów EIFL Direct, ScienceDirect i SpringerLink, EMIS a także baz bibliograficznych.

Dostęp do najnowszych osiągnięć nauki zapewniają również tematyczne i wielodyscyplinarne bazy bibliograficzno-abstraktowe dostępne online: INSPEC (informatyka, elektronika, teoria sterowania, fizyka, matematyka stosowana), COMPENDEX (inżynieria i technika), MathSciNet (matematyka), BAZTECH (zawartość polskich czasopism technicznych).

Istnieje także możliwość korzystania z serwisów czasopism elektronicznych: ELSEVIER, ACADEMIC PRESS, HARCOURT HEALTH SCIENCE, SPRINGER, KLUWER, EBSCO i WILEY oraz z serwisów książek elektronicznych: Referex Engineering i MyiLibrary, które umożliwiają korzystanie ze spisów treści, abstraktów, a także pełnych tekstów dokumentów. Udostępniona użytkownikom w 2005 roku lista e-czasopism „AdoZ”, umożliwia równoczesne przeszukiwanie wszystkich serwisów czasopism elektronicznych dostępnych w Bibliotece. Ponadto w 2006 r. Biblioteka Politechniki Białostockiej uruchomiła „zdalny” dostęp do czasopism i książek elektronicznych oraz zagranicznych baz bibliograficzno-abstraktowych.

W ramach dokumentacji działalności naukowej Uczelni tworzone są następujące bazy:

- Baza PUB – publikacje, rozprawy doktorskie i habilitacyjne pracowników PB,
- Baza SYNABA – prace naukowo-badawcze wykonane w PB,
- Baza WPR – wycinki prasowe dotyczące działalności PB,
- Baza MGR – prace dyplomowe i magisterskie studentów PB,
- Baza SYMPO – materiały z konferencji, zjazdów sympozjów itp., w których uczestniczyli pracownicy PB.

O zasadach korzystania z Baz Online informują pracownicy Biblioteki WZ, szczegółowych informacji dotyczących baz i sposobu korzystania z nich udziela Oddział Informacji Naukowej BG.

W dniu 13 stycznia 2004 roku zostało zawarte „Porozumienie o utworzeniu Konsorcjum Bibliotek Naukowych Miasta Białegostoku. W ramach tego porozumienia w 2006 roku rozpoczęła działalność Podlaska Biblioteka Cyfrowa. W 2007 roku w Bibliotece Politechniki Białostockiej została uruchomiona nowa wersja zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH 500.16. Obecne oprogramowanie zapewnia użytkownikom przyjazne środowisko pracy, a pracownikom biblioteki oferuje wiele nowych funkcji ułatwiających wprowadzanie danych.

W roku 2011 Wydział Zarządzania i Biblioteka Główna dokonały zakupu bazy EMIS-EMERGING MARKETS INFORMATION SERVICE, która dotyczy gospodarki polskiej i oferuje dostęp do ponad kilkuset źródeł informacji w języku polskim i języku angielskim, zawierających informacje ekonomiczne, finansowe, polityczne, makroekonomiczne, wiadomości ze spółek. Szczególnie bogato reprezentowane są w bazie polskie czasopisma. Ponadto studenci i pracownicy Wydziału Zarządzania mogą korzystać z Biblioteki Politechniki Białostockiej, która od 1951 roku zgromadziła ponad 360 tysięcy książek, czasopism, norm i literatury firmowej. W Bibliotece Głównej, mieszczącej się w budynku

Wydziału Mechanicznego, zlokalizowane są: Czytelnia Ogólna – 76 miejsc oraz czytelnia Oddziału Informatyki – 10 miejsc, a w jednym z akademików Czytelnia Czasopism – 28 miejsc.

W opinii studentów skumulowanie prawie całości zajęć w jednym miejscu i posiadanie przez Wydział własnego kampusu jest jednym z największych atutów bazy dydaktycznej Wydziału. Sale wykładowe są komfortowe i dobrze wyposażone w sprzęt audiowizualny. Studenci zwracają uwagę na odpowiednią ilość woluminów literatury zalecanej w sylabusach oraz literatury obcojęzycznej w wypożyczalni (aczkolwiek niektóre pozycje dostępne są wyłącznie w czytelni) oraz podkreślają sprawną obsługę biblioteczną.

Infrastruktura dydaktyczna jest dobra. Pewne zastrzeżenia budzić może dostępność biblioteki w czasie zjazdów dla studentów studiów niestacjonarnych. Biblioteka jest nieczynna w niedziele, a w soboty pracuje do godz. 15⁰⁰.

4.3)

Polityka finansowa Wydziału Zarządzania Politechniki Białostockiej prowadzona jest w ścisłym związku z polityką budżetową Politechniki Białostockiej i oparta jest na planie rzeczowo-finansowym. W ramach planowania budżetu wydziałowego Wydział Zarządzania, podobnie jak inne wydziały, przygotowuje plan prowizorium rzeczowo-finansowego, który stanowi budżet Wydziału do czasu uchwalenia przez Senat planu rzeczowo-finansowego Uczelni na dany rok. Zasadnicze dane finansowe do prowizorium oraz planu rzeczowo-finansowego Wydziału są przekazywane corocznie przez Kwesturę na podstawie wykonania z roku poprzedniego oraz oczekiwanej dotacji budżetowej. Przygotowane prowizorium oraz plan finansowy na kolejny rok wymagają zaopiniowania przez Radę Wydziału Zarządzania. Zarówno prowizorium, jak i plan finansowo-rzeczowy Wydziału muszą być zaakceptowane przez Kwestora oraz Rektora. Wydatki ujęte w prowizorium ogólnouczelnianym gwarantują wykonanie na minimalnym poziomie statutowych zadań poszczególnych jednostek uczelni. Prowizorium budżetowe oparte jest na zrównoważonych budżetach wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni, w tym Wydziału Zarządzania. Wszystkie wydatki poniesione w okresie funkcjonowania prowizorium budżetowego muszą być uwzględnione w planie rzeczowo-finansowym poszczególnych jednostek organizacyjnych. Kalkulacje wydatków oraz coroczne plany finansowe Wydziału Zarządzania przygotowywane są m.in. na podstawie Statutu PB, uchwał Senatu i zarządzeń Rektora:

- Statut PB (głównie: § 48 ust. 2 pkt. wskazujący na uchwalanie planu rzeczowo-finansowego Uczelni; § 128 mówiący o gospodarce finansowej uczelni);
- Zarządzenie nr 88 Rektora PB z dnia 22 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia w życie zasad gospodarki finansowej w Politechnice Białostockiej;
- coroczne założenia do opracowania prowizorium planu rzeczowo - finansowego jednostki.

Na Wydziale Zarządzania politykę finansową prowadzi Dziekan, który w myśl § 61 ust. 3 pkt 5 Statutu ma prawo do „dysponowania środkami finansowymi wydziału, zgodnie z pełnomocnictwem udzielonym przez rektora”. Źródłem środków finansowych, będących w dyspozycji Wydziału są głównie przychody z działalności dydaktycznej, w tym: dotacja stacjonarna MNiSW, przychody z usług edukacyjnych oraz pozostałe przychody.

Procedura tworzenia planu rzeczowo-finansowego obejmuje wydzielenie uchwałą Senatu dotacji na ogólne wspomaganie dydaktyki na dany rok w ramach I etapu podziału dotacji w PB. Następnym etapem jest uchwała Senatu w sprawie uchwalenia planu rzeczowo-finansowego na dany rok. Mimo, że wydziały nie posiadają samodzielności finansowej każdy wydział przygotowuje plan rzeczowo-finansowy uwzględniający przychody wydziału

(dotacja dydaktyczna, inne dotacje, przychody własne wydziału) i koszty wydziału oraz uwzględniający przychody i koszty występujące w okresie przewidywanym budżetowego.

Wydział Zarządzania do 2009 r. wykazywał nadwyżkę przychodów nad kosztami, która na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosła 2052008 zł, a uwzględniając ujemny wynik finansowy w planie rzeczowo-finansowym na 2010 r. faktyczna nadwyżka wyniosła 1185248 zł. Środki pochodzące z nadwyżki finansowej Wydział Zarządzania inwestował głównie w modernizację bazy lokalowej oraz jej wyposażenie.

Zmiana zasad wzajemnych rozliczeń w sferze dydaktyki w bieżącej kadencji władz Uczelni jest, zdaniem władz Wydziału Zarządzania, główną przyczyną pojawienia się ujemnego wyniku finansowego od 2010 roku. Duże obciążenie Wydziału spowodowane jest bardzo wysokimi stawkami za lektoraty języków obcych oraz zajęcia z wychowania fizycznego (100 zł/godz.) - co spowodowało – przy dużej liczbie studentów Wydziału Zarządzania – wzrost kosztów działalności dydaktycznej Wydziału.

Należy podkreślić, że zasady polityki finansowej Uczelni i wewnętrznych rozliczeń między jej jednostkami organizacyjnymi, stanowią kompetencję statutowych organów kolegialnych i jednoosobowych Uczelni.

W związku z tym, iż wydzielone środki finansowe nie zaspokajają potrzeb Wydziału Zarządzania są one w szczególności przeznaczane na cele strategiczne związane z osiągnięciem zakładanych efektów kształcenia, stabilności rozwoju, a także na działania o charakterze projakościowym w obszarach działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Realizacja powyższych zadań odbywa się poprzez:

- utrzymanie potencjału kadrowego na wysokim poziomie, a także tworzenie rezerw kadrowych poprzez oparcie strategii rozwoju Wydziału na dofinansowaniu nauki tj. pracy osób, którzy mają efekty w postaci punktacji;
- sukcesywne pozyskiwanie środków zewnętrznych w związku z ograniczeniem środków wydziałowych na badania naukowe;
- realizację grantów badawczych poprzez udział pracowników, stanowiących podstawę finansowania badań naukowych w związku z malejącą dotacją budżetową;
- dysponowanie specjalistycznym sprzętem multimedialnym oraz bazą dydaktyczną, w tym salami wykładowymi, pracownikami, a także zasobami bibliotecznymi wykorzystywanymi do nauczania i podnoszenia kwalifikacji.

• Zadania realizowane przez Wydział Zarządzania są właściwie uwzględniane w prowadzonej polityce finansowej jednostki, mają charakter długofalowy z racji wypełniania swojej misji.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Polityka kadrowa jednostki jest właściwa z punktu widzenia misji i strategii kształcenia oraz bieżących uwarunkowań i zapewnia rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników. Struktura kwalifikacyjna kadry jest zgodna z potrzebami kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów ale wymaga wzmocnienia w celu zapewnienia rozwoju w szczególności w świetle stawianych celów dotyczących uzyskania uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora. Ocena jakości nauczania jest należycie wykorzystywana w podnoszeniu kultury zarządzania jakością. Kadra dydaktyczna jest wysoko oceniana przez studentów. Utrzymywane są dobre relacje międzypokoleniowe służące rozwojowi jednostkowemu, nauki i środowiska naukowego w Białymstoku;

4.2) Infrastruktura dydaktyczna jest przystosowana do potrzeb dydaktycznych prowadzonych kierunków kształcenia. Warunki lokalowe są bardzo dobre. Wydział posiada w planach rozbudowę bazy laboratoryjnej oraz dalszą modernizację budynków kampusu. Wydział posiada dobre nasycenie w sprzęt multimedialny. Budynki są przystosowane do potrzeb niepełnosprawnych ruchowo;

4.3) Polityka finansowa jest realizowana w zakresie na jaki pozwalają zasoby finansowe pozostające w dyspozycji Wydziału. Mimo ograniczonych środków finansowych polityka finansowa zapewnia wspomaganie rozwoju naukowego kadry, realizację projektów badawczych z udziałem studentów, działalność Kół Naukowych.

Kryterium 5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Realizowane na Wydziale Zarządzania badania naukowe dotyczą obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych, które są ściśle związane realizowanym procesem dydaktycznym. Tematyka podejmowanych badań naukowych dotyczy dziedzin nauk ekonomicznych, technicznych, społecznych oraz dyscyplin naukowych: nauki o zarządzania, budowa i eksploatacja maszyn, nauki o polityce.

Badania naukowe prowadzone są w formie:

- prac statutowych;
- realizowanych projektów badawczych i umów międzynarodowych;
- prac naukowych realizowanych na zlecenia podmiotów zewnętrznych.

Prowadzone badania w ujęciu liczby prac naukowo-badawczych oraz dziedzin naukowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Liczba projektów badawczych z przypisaniem obszaru według stanu na dzień 01.01.2012

Wyszczególnienie	Liczba prac naukowo-badawczych	Obszar
Granty NCN	18	nauk ekonomicznych
Prace statutowe	5	nauk ekonomicznych
	1	nauk humanistycznych
	1	nauk technicznych
Prace własne	12	nauk ekonomicznych
	3	nauk humanistycznych
Projekty UE	2	nauk technicznych
	1	nauk ekonomicznych
RAZEM	43	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Działu Nauki Politechniki Białostockiej

Przykłady tematów badawczych z przypisaniem ich do dziedziny i dyscypliny naukowej oraz realizowanego kształcenia przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Przykład zgodności tematów badawczych w realizowanych programach kształcenia

Temat badawczy	Dziedzina/dyscyplina	Związek z programem kształcenia/nazwa przedmiotu
<i>Opracowanie metody pomiaru jakości usług</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: zarządzanie jakością
<i>Analiza i ocena produktywności jednostek naukowych</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: rachunek produktywności
<i>Hybrydowa metodyka badawcza foresightu technologicznego</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: foresight technologiczny, foresight, prognozowanie w logistyce
<i>NT FOR Podlaskie. Regionalna strategia rozwoju nanotechnologii</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu Nauki techniczne, nanotechnologie	Przedmiot: wprowadzenie do nanotechnologii, Nanotechnologie
<i>Opracowanie metody wyważania wałów bijakowych długich w łożyskach własnych</i>	Nauki techniczne, mechanika i budowa maszyn	Przedmiot: mechanika techniczna, utrzymanie ruchu maszyn i diagnostyka techniczna
<i>Obsługa ruchu turystycznego na obszarach chronionych województwa podlaskiego</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmioty: Obsługa ruchu turystycznego, zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne, marketing usług turystycznych i rekreacyjnych
<i>Kraje rozwijające się we współczesnej gospodarce światowej</i>	Nauki humanistyczne, nauki o polityce	Przedmioty: międzynarodowe stosunki polityczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze, współczesne systemy polityczne.

Realizowane badania naukowe mają wymierny wpływ na osiągnięte efekty kształcenia. Przykładowo udział studentów w pracy zleconej o charakterze badawczym pt. *Wyważanie wałów bijakowych kosiarek*, pozwolił na osiągnięcie efektów w zakresie zdobycia umiejętności praktycznego wyważania wałów bijakowych, ujętych w programie kształcenia przedmiotu *utrzymanie ruchu maszyn i diagnostyka techniczna*.

Studenci angażowani są w realizowane badania naukowe poprzez przygotowywanie wspólnych publikacji naukowych oraz udział w projektach badawczych. Szacunkowo rocznie przygotowywanych jest około 15 wspólnych ze studentami publikacji pracowników naukowych. W roku akademickim 2010/2011 studenci uczestniczyli w około 15 konferencjach naukowych. Corocznie studenci organizują lub współorganizują samodzielnie konferencje naukowe dla młodych pracowników nauki. Przykładem są 3 konferencje pt. *Agroturystyka - stan i perspektywy rozwoju, Markowe produkty turystyczne, Turystyka osób niepełnosprawnych*.

Dobłą praktyką angażowania studentów w badania naukowe było powołanie Grupy Wsparcia w ramach projektu badawczego NT FOR Podlaskie 2020 - Regionalna strategia rozwoju nanotechnologii. Grupa wsparcia składała się z młodych pracowników nauki oraz studentów. Informacje o grupie wsparcia znajdują się na stronie projektu ntfp2020.pb.edu.pl.

Efektym naukowym realizacji wspólnych projektów badawczych są publikacje naukowe oraz zdobycie doświadczenia w pracy w zespole badawczym. Realizacja projektów badawczych przez pracowników Wydziału przyczynia się w istotny, bezpośredni sposób do ich rozwoju naukowego, czego wymiernym rezultatem są uzyskiwane stopnie naukowe. Efekty dydaktyczne związane są z poszerzeniem wiedzy, która jest wykorzystywana w procesie kształcenia na zajęciach z przedmiotów realizowanych na Wydziale Zarządzania. Ponadto, wprowadzone zostają do oferty dydaktycznej nowe przedmioty np. *organizacja ucząca się*. Doświadczenia zdobyte w ramach projektów oraz wyniki badań są wykorzystane w prowadzonej działalności naukowo-dydaktycznej do lepszego powiązania treści programowych prowadzonych przedmiotów z praktyką gospodarczą. Ponadto, umiejętności zdobyte w kontaktach z innymi ośrodkami naukowymi oraz przedsiębiorstwami i instytucjami pozwalają na doskonalenie warsztatu naukowego oraz dydaktycznego.

Dokonana ocena wskazuje na spójność obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych prowadzonych badań naukowych z profilem kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Zarządzania.

Studenci włączają się do badań naukowych realizowanych na Wydziale głównie poprzez prace w kołach naukowych. Opiekunowie poszczególnych kół naukowych informują studentów o realizowanych badaniach oraz chętnie włączają do nich studentów. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, iż posiadają wiedzę na temat realizowanych badań, jednak zainteresowanie włączeniem się do uczestnictwa w badaniach przejawiają osoby należące do kół naukowych. Efektem uczestnictwa studentów w badaniach naukowych są liczne publikacje, którymi są autorami bądź współautorami.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Wydział prowadzi badania naukowe w dziedzinach i dyscyplinach naukowych spójnych z obszarami kształcenia w których określone zostały efekty kształcenia pięciu prowadzonych kierunków studiów. Badania naukowe prowadzone są w formie prac statutowych, projektów badawczych i umów międzynarodowych oraz prac naukowych realizowanych na zlecenia podmiotów zewnętrznych. W badaniach naukowych biora udział studenci a efekty tych prac są publikowane.

Kryterium 6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

6.1)

Wydział Zarządzania pod względem liczbowym, jest jednym z liderów w Uczelni w zakresie wymiany międzynarodowej. Średniorocznie 25 studentów Wydziału Zarządzania wyjeżdża do zagranicznych ośrodków dydaktycznych w ramach programu Erasmus. Równie wysoką pozycję zajmuje Wydział Zarządzania pod względem liczby studentów przyjeżdżających z uczelni zagranicznych. W wymianie chętnie uczestniczą nauczyciele akademicy, którzy muszą spełnić

określone kryteria by w niej wziąć udział. Nauczycieli chętnych do wymiany jest corocznie więcej, niż umożliwiają to środki finansowe będące w dyspozycji Uczelni.

Analiza danych dotyczących wyjazdów i przyjazdów studentów w ramach programu Erasmus pozwala zaobserwować pewną dynamikę w skali Wydziału.

Aktualnie z ogólnej liczby studentów studiujących z zagranicy na Uczelni (123 osoby), 22 osoby studiuje na Wydziale Zarządzania. W I semestrze w ramach programu Erasmus łącznie na Uczelni wyjechało 83 osoby, w tym z Wydziału Zarządzania 14 osób. Na II semestr w ramach programu Erasmus łącznie na Uczelni wyjechało 24 osoby, w tym z Wydziału Zarządzania 12 osób.

Pracownicy wydziału uczestniczą w programie Erasmus. W roku akademickim 2010/2011 z tej formy wsparcia skorzystało 7 nauczycieli akademickich, którzy wyjechali do innych ośrodków naukowych. Ponadto 3 osoby wyjechały w ramach realizowanych umów o współpracy.

Zarówno studenci, jak i nauczyciele w ramach wymiany międzynarodowej wyjeżdżają do uczelni prowadzących kształcenia na kierunkach zbieżnych z realizowanymi na Wydziale Zarządzania.

6.2)

Internacjonalizacja procesu kształcenia jest realizowana poprzez:

- wymianę nauczycieli akademickich z innych instytucji zagranicznych w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- organizację warsztatów doskonalących stosowane metody i formy kształcenia, prowadzonych przez zagranicznych ekspertów;
- wymianę studentów.

Studenci oraz pracownicy Wydziału Zarządzania mają możliwość uczestniczenia w zajęciach realizowanych przez nauczycieli zagranicznych odwiedzających Politechnikę Białostocką w ramach programu Erasmus, m.in. z Portugalii, Danii czy Wielkiej Brytanii. Kilkakrotnie na Wydziale gościł wykładowca w Keele University w Wielkiej Brytanii, a obecnie w Griffith Business School, Griffith University w Australii. Prowadził on zajęcia dydaktyczne w języku angielskim ze studentami zarządzania, a także turystyki i rekreacji obejmujące takie zagadnienia jak: marketing w kulturze, marketing społeczny, branding, a także komunikacja społeczna. Wydział Zarządzania od kilku lat posiada w swoich zasobach kadrowych profesorów uczelni zagranicznych zatrudnionych na stanowiskach profesorów wizytujących.

6.3)

Wydział Zarządzania ma podpisane umowy partnerskie z 38 uczelniami zagranicznymi, w ramach, których jest możliwa współpraca naukowa oraz wymiana nauczycieli.

Wydział Zarządzania sukcesywnie rozwija współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, zarówno w sferze nauki, jak i dydaktyki, a jego studenci i pracownicy uczestniczyli w programach wymiany, w ramach podpisanych umów z instytucjami zagranicznymi.

Współpraca międzynarodowa Wydziału realizowana jest aktywnie w różnych obszarach i obejmuje następujące zadania:

- prowadzenie wspólnych prac naukowo-badawczych z zagranicznymi ośrodkami,
- wspólne przygotowywanie i wydawanie publikacji metodycznych, dydaktycznych i naukowych,
- organizowanie konferencji i seminariów naukowych,

- aplikowanie o wspólne projekty badawcze i dydaktyczne,
- udział pracowników Wydziału jako ekspertów w międzynarodowych projektach badawczych i dydaktycznych.

Pracownicy Wydziału Zarządzania w latach 2010-2011 podejmowali starania o uczestnictwo w programach międzynarodowych, poprzez uzyskanie dofinansowania na projekty aplikowane do 7 Programu Ramowego UE.

Prestizowym dla Wydziału Zarządzania przedsięwzięciem jest uczestnictwo dr W. Urbana w charakterze eksperta w Komisji Europejskiej, DG Enterprise and Industries. Swoje doświadczenia z pracy w Brukseli dr W. Urban wykorzystuje w realizowanych wykładach z przedmiotu *zarządzanie produkcją i usługami*.

Wśród najważniejszych programów badawczych realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej w latach 2009-2012 należy zaliczyć:

- uczestnictwo w międzynarodowym projekcie *European Benchmarking Initiative* (EBI) – ekspertami w projekcie od 2007 r. są prof. J. Nazarko, mgr K. Kuźmich oraz mgr J. Urban;
- uczestnictwo 9 pracowników Wydziału Zarządzania w projekcie Rail Baltica Growth Corridor (RBGC) współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013.

Wydział Zarządzania prowadzi współpracę międzynarodową na podstawie wieloletnich umów podpisanych m.in. z takimi ośrodkami: jak Państwowy Uniwersytet im. Janki Kupaty w Grodnie, Białoruś (istnieje program ramowy); Białoruski Narodowy Uniwersytet Techniczny w Mińsku, Białoruś (istnieje program ramowy); Brzeski Uniwersytet Techniczny, Białoruś (istnieje program ramowy); Instytut Problemów Wytrzymałości Akademii Nauk Ukrainy im. G.S. Pisarenki, Ukraina (istnieje program ramowy); Państwowy Uniwersytet Ekonomiki i Finansów w St. Petersburgu, Rosja; Rosyjska Akademia Nauk – Instytut Systemów Energetycznych w Irkucku, Rosja; Stratowski Państwowy Uniwersytet Techniczny w Stratowie, Rosja; Uniwersytet w Stuttgarcie, Niemcy; Virginia Polytechnic Institute and State University at Blacksburg, USA; Międzynarodowy Instytut Wschodnioeuropejski w Sankt Petersburgu, Rosja, Uniwersytet im. M. Romera w Wilnie, Litwa; Uniwersytet w Daugavpils, Łotwa; Universite de Valenciennes, Francja.

Przykłady realizowanych projektów badawczych i ich wpływ na proces kształcenia przedstawiono w tabeli.

Temat badawczy w ramach współpracy międzynarodowej lub umowa o współpracy	Obszar/dziedzina/dyscyplina	Związek z programem kształcenia/nazwa przedmiotu
Program roboczy współpracy naukowo-technicznej z Białoruskim Narodowym Uniwersytetem Technicznym nt. <i>Efektywne kierunki działalności innowacyjnej przedsiębiorstw budowlanych i wodociągowo-kanalizacyjnych Polski i Białorusi.</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: zarządzanie przedsiębiorstwem, transfer technologii Przykład pracy dyplomowej <i>Nowych kierunków w zarządzaniu współczesnymi organizacjami</i>

<i>European Benchmarking Initiative (EBI)</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: rachunek produktywności
<i>Rail Baltica Growth Corridor (RBGC)</i>	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Przedmiot: logistyka, Prace dyplomowe w Katedrze Informatyki Gospodarczej i Logistyki
Universite de Valenciennes, Francja	Nauki ekonomiczne, nauki o zarządzaniu	Podwójne dyplomowanie

6.4)

Efektom współpracy jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest dostęp do najnowszych praktycznych informacji, które są wykorzystywane głównie w procesie:

- kształtowania sylwetki absolwenta poszczególnych kierunków studiów,
- określania efektów kształcenia oraz tematyki prac dyplomowych, w tym na rozwiązywania konkretnych problemów wskazanych przez przedsiębiorców.

Ponadto, kontakty z otoczeniem umożliwiają pracownikom naukowym dostosowanie programów zajęć do potrzeb potencjalnych pracodawców, co jest jednym z kryteriów aktualizacji sylabusów. Plany studiów są opiniowane przez interesariuszy zewnętrznych (np. SaMasz Sp. z o.o. w Białymstoku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., Elektrociepłownia Białystok S.A.).

Wyniki prac badawczych realizowanych na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w ramach nowoczesnych aktywizujących form kształcenia, są wykorzystywane jako studia przypadków w procesie dydaktycznym.

Współpracę Wydziału Zarządzania PB z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy ocenić bardzo wysoko. Na taką ocenę składa się wiele elementów. Przede wszystkim należy odnotować fakt, że wśród wszystkich pracowników Wydziału 65% związanych było z praktyką społeczno-gospodarczą. Wśród 123 pracowników etatowych 43% legitymowało się doświadczeniem praktycznym.

Do elementów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym ocenianej jednostki, które szczególnie należy podkreślić, należą następujące.

1) Wspólna działalność naukowo-wdrożeniowa, obejmująca badania naukowe na rzecz praktyki gospodarczej z jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego: z przedsiębiorstwami, jednostkami samorządu terytorialnego, samorządem gospodarczym oraz krajowymi ośrodkami naukowymi. Współpraca prowadzona jest na podstawie wieloletnich umów z przedsiębiorstwami (takimi jak: BIANOR Sp z o.o., SaMasz Sp z o.o., KAN Sp. z o.o., PLUM Sp.z o.o.), z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego i Urzędem Miasta w Białymstoku.

Do form tej współpracy, które mają szczególny wpływ na jakość kształcenia należą:

- opracowanie ekspertyz i wdrożeń na potrzeby firm np. BIANOR Sp. z o.o., Elektrociepłownia Białystok SA, PKP Cargo (projekt unijny Rail Baltica Growth Corridor), Urzędu Miasta w Białymstoku (projekt unijny Rail Baltica Growth Corridor), Centrum Wspierania Rozwoju Gospodarczego i Społecznego im. K. Brzostowskiego w Białymstoku (współpraca przy opracowaniu raportu dotyczącego porównawczej analizy poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województw Polski Wschodniej w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013;

- projekty wdrożeniowe z udziałem studentów w przedsiębiorstwach (m.in. KART w Białymstoku, SMP Pland Sp. z o.o., Promotech Sp. z o.o.)
- prace dyplomowe wdrażane do praktyki gospodarczej (w latach 2010-2012 na 280 prac na kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji* wdrożonych do praktyki gospodarczej było 11).

Istotnymi dla uzyskania wysokich efektów kształcenia ale także działalności naukowo-badawczej są także inne formy współpracy ocenianej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zaliczyć do nich należy:

- współorganizację konferencji naukowych (m.in. Prezydent Miasta Białegostoku, Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku, Podlaski Klub Biznesu i Bank PKO S.A);
- staże pracowników naukowych i studentów Wydziału Zarządzania (20 staży w latach 2010-2011);
- wizyty studyjne w ramach procesu dydaktycznego (np. KAN, PLUM, Pronar, SaMasz, Bizon-Biał);
- współorganizacja konkursów, których efektem dydaktycznym jest upowszechnianie wiedzy, np. w dziedzinie rachunkowości.

2) Korzyści w zakresie informacji płynących ze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy kształtowaniu sylwetek absolwenta, kształtowaniu programów studiów, doboru tematyki prac dyplomowych, w których rozwiązywane są konkretne problemy wskazane przez przedsiębiorców.

Wszystko to oznacza, że kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym stwarzają możliwość dostosowania programów zajęć do potrzeb rynku pracy, co jest jednym z kryteriów aktualizacji sylabusów. Plany studiów są ponadto opiniowane - co podkreślano wcześniej - przez interesariuszy zewnętrznych, praktycznie przez wszystkich przedstawicieli przedsiębiorstw współpracujących z jednostką.

Obecnie największym przedsięwzięciem realizowanym od 2009 w ramach PO Innowacyjna Gospodarka są badania naukowe dotyczące przygotowania regionalnej strategii rozwoju nanotechnologii w województwie podlaskim. W realizację projektu zaangażowanych jest wielu interesariuszy zewnętrznych, m.im. Marszałek Województwa Podlaskiego, Przewodniczący Rady Miejskiej Białegostoku, podlascy przedsiębiorcy i naukowcy oraz liczne grono ekspertów z całego kraju i zagranicy.

Drugim istotnym przedsięwzięciem o charakterze badawczym i gospodarczym jest współdziałanie ocenianej jednostki w realizacji projektu Rail Baltica Growth Corridor realizowanego w ramach Programu Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013, którego celem jest opracowanie koncepcji zagospodarowania logistycznego i ekonomicznego korytarza komunikacyjnego wzdłuż trasy kolejowej Rail Baltica.

Kolejny projekt to Narodowy Program Foresight realizowany wspólnie z Głównym Instytutem Górniczym i jedną ze szkół wyższych.

3) Działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości – Wydział Zarządzania organizuje wraz z przedsiębiorcami Akademicki Dzień Przedsiębiorczości, którego celem jest bezpośredni kontakt podlaskich biznesmenów ze studentami i uczniami.

Inną formą jest konkurs „Mój pomysł. Mój biznes” organizowany wspólnie z lokalną gazetą *Kurier Poranny*, którego celem jest aktywizowanie podlaskiej młodzieży do działalności biznesowej. Największym przedsięwzięciem organizowanym na Wydziale Zarządzania wspólnie z Białostockim Parkiem Naukowo-Technologicznym i Kurierem Porannym jest Forum e-Biznesu. W projekcie biorą udział lokalne i międzynarodowe firmy

działające w e-biznesie. Partnerami strategicznymi są: Urząd Marszałkowski, Urząd Miejski, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego. W dwudniowych prelekcjach, warsztatach i prezentacjach edycji 2011 r. wzięło udział ponad 1000 osób.

). Warto podkreślić jeszcze raz rolę jaką spełnia w procesie kształcenia Rada Przedsiębiorców. W jej skład wchodzi głównie kadra kierownicza wymienionych wyżej przedsiębiorstw a także innych instytucji i organizacji, w sumie 11 przedstawicieli. Przedsiębiorstwa należą do grupy średnich i dużych, liczą od 200 do ponad 600 pracowników.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

6.1) Wydział zarządzania jest liderem w Uczelni w zakresie wymiany międzynarodowej studentów i pracowników. Wymiany te realizowane są w ramach programu międzynarodowego Erasmus. Zarówno studenci jak i nauczyciele, w ramach wymiany międzynarodowej wyjeżdżają do uczelni prowadzących kształcenie na kierunkach zbieżnych programowo z kierunkami realizowanymi na Wydziale Zarządzania.

6.2) Internacjonalizacja procesu kształcenia jest realizowana poprzez wymianę nauczycieli akademickich z instytucjami zagranicznymi, głównie w zakresie dydaktyki i poprzez organizację warsztatów prowadzonych przez zagranicznych ekspertów oraz wymianę studentów.

6.3) Wydział Zarządzania ma podpisane umowy partnerskie z 38 uczelniami zagranicznymi, w ramach których możliwa jest współpraca naukowa oraz wymiana nauczycieli.

6.4) Efektem współpracy jednostki z otoczeniem gospodarczym i społecznym jest dostęp do najnowszych informacji wykorzystywanych w kształtowaniu sylwetki absolwenta, a w szczególności jego umiejętności oraz w budowaniu tematyki prac dyplomowych.

Kryterium 7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

7.1).

Wydział zapewnia studentom wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne. Studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania naukowe poprzez uczestnictwo w licznych Kołach Naukowych. Na Wydziale prężnie działa studencki ruch naukowy. Studenci mogą włączyć się w prace Regionalnego KN Przyjaznych Systemów Społeczeństwa Informacyjnego, SKN Finansów i Rachunkowości, SKN Marketingu, SKN Turysta, KN Organizacji i Zarządzania Politechniki Białostockiej FORMACJA, SKN Zarządzania Produkcją, Koła Nauk Społecznych, Studenckiego Koła Badań Społecznych, KN „Politeja”, SKN „Młody Inwestor”, SKN Reklamy „Yellow Lemon”, SKN Polityczno-Historycznych, SKN „Menedżer Przyszłości”, SKN Koło Biznesu oraz Koła Nauk Humanistycznych. W ramach działalności w kołach naukowych studenci uczestniczyli w konferencjach, m.in. w I Ogólnopolskim Studenckim Kongresie Nauk Ekonomicznych i Społecznych, II Interdyscyplinarnej Międzynarodowej Konferencji Studenckich Organizacji Naukowych, Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej z cyklu: „Trendy w zarządzaniu zasobami ludzkimi”, I Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej z cyklu

„Nowoczesne zarządzanie, praktyka i teoria, biorą udział w konkursach (np. III Międzynarodowy Konkurs Wiedzy z Rachunkowości w województwie Podlaskim – 8 osób), organizują szkolenia (np. na temat prowadzenia własnej działalności gospodarczej – przy współpracy z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości, szkolenie na audytora wewnętrznego zintegrowanego systemu zarządzania jakością, środowiskowego oraz bezpieczeństwem i higieną pracy, szkolenie „zarządzanie czasem”), organizują wycieczki dydaktyczne do przedsiębiorstw, na targi (np. na Międzynarodowe Targi Automatyki i Pomiarów AUTOMATICON), organizują debaty, spotkania ze znanymi osobami, prowadzą badania naukowe (np. przygotowanie i prowadzenie badań ankietowych mających na celu ocenę jakości usług gastronomicznych w Białymstoku). Koła naukowe mogą liczyć na finansowanie bieżącej działalności ze środków Wydziału, jak również mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów ze środków Samorządu Studenckiego. Uczestnictwo studentów w Kołach Naukowych, projektach badawczych, konkursach wiedzy, szkoleniach z zakresu przedsiębiorczości niewątpliwie obok możliwości rozwoju swoich zainteresowań podnosi ich konkurencyjność na rynku pracy.

Opieka dydaktyczna studentów nie budzi zastrzeżeń. Kadra akademicka jest dostępna na dyżurach i konsultacjach. Studenci są informowani zarówno na zajęciach jak i w sylabusach o zakresie kształcenia poszczególnych przedmiotów oraz zasadach zaliczeń i egzaminów. Opieka materialna dla studentów Wydziału wynika z przyjętych uregulowań prawnych dla całej Uczelni.

Regulamin przyznawania pomocy materialnej dla studentów Politechniki Białostockiej został wprowadzony po akceptacji przez uczelniany organ uchwałodawczy samorządu studenckiego, zgodnie z art. 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na Wydziale oraz na wniosek właściwych organów samorządu studenckiego powołane zostały komisje stypendialne, a ich przewodniczący zostali wyłonieni w demokratycznych wyborach w trakcie pierwszego posiedzenia komisji. Decyzje administracyjne wydawane w indywidualnych sprawach studenckich, zarówno w I jak i w II instancji, skonstruowane są poprawnie, zawierają wszystkie niezbędne elementy.

Budynki Wydziału są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się w nich niezbędne podjazdy i windy czy przystosowane toalety. Na stronie internetowej Uczelni znajduje się zakładka poświęcona pomocy osobom niepełnosprawnym. Można na niej znaleźć m.in. kontakt do Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych, informacje dotyczące pomocy materialnej, zniżek w komunikacji miejskiej czy też akty prawne dotyczące osób niepełnosprawnych. Ponadto osobom niepełnosprawnym Uczelnia oferuje pomoc psychologa, dostosowanie stanowisk komputerowych do potrzeb, wypożyczenie dla osób na wózkach inwalidzkich, składanych szyn pozwalających na pokonanie schodów czy na umieszczenie wózka w samochodzie, dostosowanie zajęć z w-f do potrzeb studenta, jak również wyjazdy rehabilitacyjne i spotkania integracyjne. Zatem system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej oraz wobec osób niepełnosprawnych jest przyjazny studentom.

7.2).

W sytuacjach konfliktowych studenci kontaktują się z Wydziałową Radą Samorządu Studentów, opiekunem roku bądź z Prodziekanem ds. Studenckich. Studenci deklarują dobre relacje z Władzami oraz skuteczność rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Studenci podkreślają istotną rolę opiekunów poszczególnych roczników studiów przy rozwiązywaniu

sytuacji konfliktowych. Studenci wchodzą w skład komisji dyscyplinarnych do spraw studentów I i II instancji. W sprawach dyscyplinarnych Wydziałowa Rada Samorządu Studentów proszona jest o skierowanie do Rzecznika Dyscyplinarnego opinii na temat studenta, wobec którego przeprowadzane jest postępowanie dyscyplinarne. Brak jest sformalizowanych zasad rozwiązywania spraw konfliktowych dla słuchaczy studiów podyplomowych.

7.3).

Samorząd Studencki działa na podstawie Regulaminu Samorządu Studentów Politechniki Białostockiej, którego zgodność ze Statutem Uczelni oraz ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym została stwierdzona przez Senat. Regulamin skonstruowany jest poprawnie. Przedstawiciele studentów wchodzą w skład Senatu, Rady Wydziału Zarządzania, komisji senackich oraz wydziałowych, komisji dyscyplinarnych. Obecnie, w związku z rezygnacją przedstawiciela studenckiego Wydziału Zarządzania w Senacie, liczba studentów jest mniejsza niż wymagana w świetle art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Należy przeprowadzić wybory uzupełniające. Liczba przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału jest zgodna z art. 67 ust. 4 Ustawy. Przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów deklarują poprawne relacje z Władzami Wydziału.

Oprócz działalności w Samorządzie Studenckim czy w kołach naukowych studenci mogą udzielać się w agendach i organizacjach studenckich działających w Politechnice Białostockiej. Są nimi: Chór PB, Klub tańca towarzyskiego „Feniks”, Klub wysokogórski „Grań”, Sekcja jeździecka PB, Studencka agencja fotograficzna, Studencki klub krótkofalowców SP4YPB, Niezależne Zrzeszenie Studentów PB, AIESEC Polska Komitet Lokalny Białystok, Europejskie Forum Studentów AEGEE – Białystok, Erasmus Student Network PB. Możliwości te tworzą warunki do ogólnego rozwoju kompetencji społecznych studentów Wydziału.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Obowiązujące w uczelni wewnętrzne akty prawne zostały wprowadzone zgodnie z przepisami prawa. Skonstruowane zostały w sposób przejrzysty. Niewielkie wątpliwości budzi jedynie Regulamin przyznawania pomocy materialnej, należy poddać go weryfikacji.

7.2) System zapobiegania i rozpatrywania skarg działa sprawnie. Studenci wiedzą do kogo zgłosić się w przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych. Do systemu należy włączyć studia podyplomowe.

7.3) Uczelnia oraz Wydział stwarzają możliwości do rozwoju samorządności studenckiej. Studenci uczestniczą w pracach Senatu, Rady Wydziału oraz komisji senackich oraz wydziałowych. Na Wydziale prężnie działa studencki ruch naukowy. Studenci angażują się w liczne inicjatywy, badania naukowe. Na Uczelni funkcjonują liczne agendy i organizacje studenckie.

Kryterium 8. System wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, jego spójność i zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Na Wydziale Zarządzania są aktualnie wewnętrzne i przejrzyste przepisy prawne regulujące proces zapewnienia jakości kształcenia, tj. odpowiednie uchwały, zarządzenia i decyzje organów kolegialnych i jednoosobowych Wydziału dotyczących prowadzonej polityki jakości, celów jakościowych, a także strategii realizacji tych celów związanych z wprowadzeniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości i zarządzania tym procesem. Ponadto jest również dokumentacja organów odpowiedzialnych za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Jest ona kompletna i spójna.

Zakres merytoryczny prowadzonej dokumentacji dotyczącej analiz i procedur, a także działań korygujących poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia jest właściwy. Proces podejmowania decyzji poprzedzony jest pracami etapowymi, zbieraniem odpowiednich opinii, prowadzenia dyskusji, co znajduje potwierdzenie w protokołach odpowiednich Komisji, Rad Wydziałów. Na posiedzeniach Rady Wydziału omawiana jest problematyka związana z poszczególnymi elementami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prezentowany przez wydziałową komisję ds. jakości kształcenia. Brak jest uregulowań związanych z upowszechnianiem informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, oraz uzyskiwanych efektów kształcenia, a także wprowadzanych zmian.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Przepisy prawne regulujące proces zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale, tj. odpowiednie uchwały, zarządzenia i decyzje organów kolegialnych i jednoosobowych Wydziału dotyczących prowadzonej polityki jakości, celów jakościowych, a także strategii realizacji tych celów związanych z wprowadzeniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości i zarządzania tym procesem są spójne z odpowiednimi przepisami prawa oraz wewnętrznymi uregulowaniami Uczelni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. strategia rozwoju		*			
2. wewnętrzny system zapewnienia jakości		*			

3. cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		*			
4. zasoby kadrowe, materialne i finansowe		*			
5. prowadzenie badań naukowych		*			
6. współpraca krajowa i międzynarodowa		*			
7. system wsparcia studentów i doktorantów		*			
8. przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia,		*			

Przeprowadzana wizytacja oraz analiza dokumentów strategicznych pozwala stwierdzić iż Wydział Zarządzania w analizie SWOT dobrze identyfikuje swoje słabe i silne strony oraz szanse i zagrożenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia potwierdza przeprowadzoną diagnozę a jego stosowanie powinno przynieść poprawę w szczególności w zakresie wzmocnienia kadrowego wydziału w świetle zamierzonych działań dotyczących uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora. Infrastruktura dydaktyczna, badania naukowe, współpraca międzynarodowa oraz współpraca z przedstawicielami świata gospodarki regionu białostockiego a przede wszystkim nabór studentów z dobrymi wynikami maturalnymi tworzy pełne szanse na rozwój Wydziału. Wykorzystanie tej szansy zależeć będzie między innymi od właściwego określenia efektów kształcenia i ich weryfikacji a w konsekwencji od utrzymania silnej pozycji konkurencyjnej Wydziału.